

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

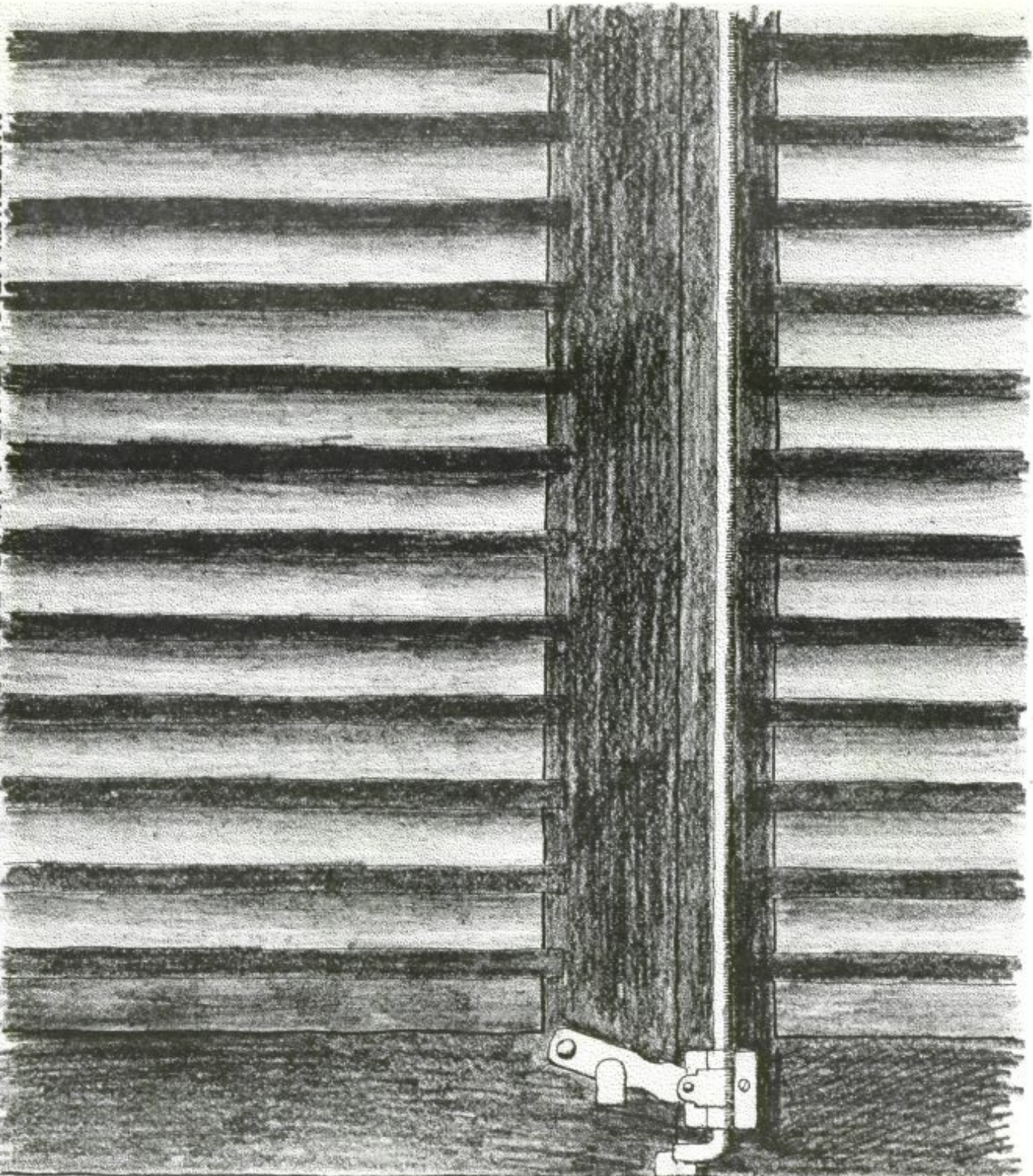
Associació P. Forana
Princesa, 24
07240 Sant Joan

NY DE 1993 * N° 195

JOANYS
DE
MIRO
ILLES BALEARS

PERSIANA DE SÈPI * TINTA XINA I LLAPIS SOBRE DIN A4 * 21x19 * CQL. PARTICULAR

Eleccions

Ja hem passat unes altres eleccions generals, les sise-nes d'ençà que es va recuperar la democràcia per als espanyols, ara fa setze anys, i, com sempre, nosaltres també volem comentar, encara que sigui superficialment, els resultats obtinguts per cada partit.

El que primer crida l'atenció és la clara i rotunda victòria del Partit Popular, ja que gairebé la meitat dels qui han anat a votar ho han fet per l'opció conservadora. I perquè a les tres darreres generals sempre ha guanyat el PP, xoca encara més el fet que fins ara no hagi pogut aconseguir mai la batlia. Potser això ens podria suggerir que si en aquestes les sigles ajuden molt, a les locals són més aviat una càrrega, per tal com impossibiliten segons quines aliances post-electoral.

També és de destacar l'espectacular recuperació del PSM, ja que descomptant els dos partits estrella -PSOE i PP, que han gaudit d'una propaganda informativa molt important-, ha superat en 75 vots la suma de les altres formacions amb representació a l'Ajuntament: UM, UIM, CDS i CB. Potser el fet de que n'Antoni sigui parlamentari, juntament amb la seva iniciativa per la canalització de les aigües i la feina que han fet durant la campanya siguin les causes del seu èxit.

El PSOE es pot dir que ha seguit la tònica general de l'Estat, ja que a Sant Llorenç ha sofert un descens d'un 5% i s'ha situat més o manco als nivells que tenia l'any 1986. On ha aconseguit els millors percentatges ha estat sens dubte a la costa, que gairebé ha igualat el PP, i també a Son Carrió, on el percentatge ha superat en 12 punts el de Sant Llorenç.

El descens més destacable ha estat el del CDS, que ha perdut nou de cada deu votants. Potser la manca de definició política i l'excés d'ofertes centristes n'hagin estat algunes de les causes, sense oblidar que tant el PSOE com el PP s'han atracat tant al centre que han enclòs tots els partits que s'hi trobaven i els han robat l'espai.

Però els grans derrotats, per a nosaltres, han estat els d'Unió Mallorquina, ja que han tengut uns resultats molt magres en relació a la gent que tenen a l'Ajuntament. Per ventura ha passat massa poc temps d'ençà que feren la unificació dels tres partits i hagués estat millor esperar les autonòmiques; però aquí, a Sant Llorenç, pensam que el que més els ha perjudicat ha estat la manca d'unitat que presenten, amb dos membres a l'equip de govern i dos més a l'oposició. Si no mostren una línia clara a totes les institucions municipals i autonòmiques el seu futur no creim que estigui gaire garantitzat.

Per acabar, és de destacar també el grau de participació, només un punt pardavall del de les primeres eleccions generals.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Juny de 1993. Número 195

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Flor de Card * CIF: G07606185

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Col.laboren

	Portada
Josep Cortès	
Crònica Informal	3
Eleccions (resultats)	6
Eleccions (valoracions)	8
Llibres	11
Tal dia com avui	19
Espipellades	27
Guillem Pont	
Gent de la nostra gent	4
Joan Font	
El germà Clapés	5
Antonio Morano	
Residus sòlids	10
Josep Llufs Aguiló	
Poesia	11
Sol, i de dol	12
Batec	12
Lleure a lloure	13
Notícies	13
Pere J. Santandreu	
L'anell	14
PSM	
Eleccions	14
Jaume Galmés	
Vaig vagar tota la nit	15
Rafel Duran	
Trenta anys i un dia	16
Sintagma	
Òpera	17
Joana Domenge	
Camins de migjorn	18
Sis som	28
Pere J. Galmés	
Poesia	18
PP	
Eleccions	18
Ignasi Umbert	
Cròniques vilatanes	20
Miquel Cladera	
Cala Petita	21
L'escola	
En Tòfol	22
Ramon Rosselló	
Història	24
Xesc Umbert	
El temps	25
Secretaria	
Maria Galmés	
Si lleu...	26
Demografia	26
Comptabilitat	
Isabel Nicolau	
Distribució	

Jo no sé si ha estat aposta o si ha estat sense voler, però la veritat és que d'ençà que els regidors cobren a tant la sessió pareix com si no els fes tanta peresa convocar plens. El mes passat mateix en convocaren tres, si no ho record malament, i no m'atreviria a assegurar que els temes que tractaren fossin tan urgents com per no poder esperar el vinent ple ordinari. D'aquí a una temporadeta passarem comptes a veure si els plens i les comissions informatives són o no més espessos que abans, i també si amb el nou sistema de retribucions als regidors hi haurem fet ganàncies o quebres.

A la mateixa sessió ordinària de dia 3 de juny hi havia tan pocs temes a tractar que si na Bàrbara s'hagués torbat un poc més a arribar -va fer un quart tard- ens hauríem estalviat les seves 10.000 ptes. de paga, que a lo millor haurien pogut servir per pagar un parell de parxes dels vehicles municipals, per no dir una altra cosa. Per cert, i ara que en parlam, trob que s'hauria de concretar quin temps mínim haurien d'assistir els regidors a les sessions per poder cobrar-ne la dieta, perquè si només es tracta de fer acte de presència i un arriba misses dites, per ventura ens sortirà cara l'hora de *feina* dels nostres il·lustres representants. I, filant encara més prim, potser seria una bona idea pagar-los a tant la intervenció, que n'hi ha que, la veritat, trob que no es guanyen el jornal perquè de deu dies nou no diuen ni pruna. És una suggerència que cedesc gratuïtament als responsables de les arques municipals per si els pot fer algun profit.

De l'ordre del dia gairebé no en parlaré perquè de l'únic que em record és que els dels aparcaments de Cala Millor estan cansats de fer-hi quebres i han presentat la renúncia a l'explotació del servei. Digueren que convendria posar-hi un poc d'esment perquè sinó la gent aparcarà onsevulla i els autocars poden tenir problemes per descarregar turistes i per voltar.

A part d'aquest punt, el batle va fer una proposta d'urgència per aprovar la darrera fase de la instal·lació del clavegueram a Sant Llorenç, que comprèn els carrers del Puig i de la Creu, entre d'altres. Segons digué, calia aprovar el tema abans de dia 10, per la qual cosa si l'incloïen com a proposta d'urgència s'estalviarien haver de convocar un altre ple la setmana vinent.

Na Jerònia Mesquida, regidora del PSOE, era del parer de deixar el tema damunt la taula per poder-lo estudiar amb deteniment. Considerà que el camí adequat era convocar una comissió informativa i un nou ple extraordinari abans de la data límit, perquè les coses surten millor si no es fan de manera precipitada. La resta de regidors, emperò, cregué que no hi havia gaire coses a estudiar, perquè de l'únic que es tractava era de fer les síquies i posar-hi les tuberies, talment com ho havien fet a la resta del poble, i si aprovaven la proposta d'urgència en sortirien més aviat.

Posat el tema a votació fou aprovat per deu vots a favor i un en contra, amb la qual cosa vosaltres i jo ens estalviarem 115.000 ptes. de la comissió informativa que proposava na Jerònia i altres tantes del nou ple, tot plegat prop d'un quart de milió. Hi ha dies que un home s'aixeca amb la cama dreta i les coses surten bé, sense que l'expressió vulgui suposar, Déu mos de guard!, cap indirecta envers els partits d'esquerra.

En els precis i preguntes, n'Antoni Sansó va avisar, en un to que es podria considerar una mica amenaçant, que a partir de l'endemà de les elec-

cions generals es posaria molt dur si no dovaven pressa als temes de la canalització de les aigües netes, els reglaments de les aigües i dels fems i la composició de les comissions informatives, que ja estava bé que tothom s'apuntàs a totes les comissions, que amb un de cada partit n'hi havia més que abastament.

Na Jerònia Mesquida, també amb una veu una mica crispada, va llançar unes expressions bastant dures al batle, ja que li va dir que no tenia paraula i era un maleducat, perquè li havia promès que convocaria el ple a les vuit a fi de no fer-lo coincidir amb el mitin del seu partit, i a darrera hora l'havia convocat a les nou només per fer-li la punyeta.

Entre el batle, el secretari i en Mateu Puigròs hi va haver alguns canvis d'impressions i li respongueren que no havien rebut cap petició formal en aquest sentit, tot lo més algun comentari, i que quan van posar l'hora del ple sols no hi havien pensat.

N'Antoni Sansó va entrar a rotlo en la discussió dient que els plens ordinaries eren el primer dijous de cada mes, i que si no el volien fer coincidir que el PSOE hagués posat el mitin un altre dia, que era molt més important una sessió plenària que no la propaganda d'un partit. Tancà la seva intervenció dient que creia que na Jerònia havia posat el mitin en dijous només per poder remugar.

Després d'una sèrie de preguntes de Guillem Llull, del PP, el batle va aixecar la sessió un quart d'hora abans de començar el mitin del PSOE, dient que havien estat més nobles que els socialistes de Ciutat, que el dia que en José María Aznar feia el mitin també hi havia ple i havien formulat cent cinquanta preguntes a l'equip de govern perquè els regidors no hi poguessin assistir.

En fi, lo de sempre. Esperem que passades les eleccions el panorama municipal s'aclareixi.

El pare Miquel Pascual

En tenc un record molt boirós de quan era infant. A la carrera de la posada de Ses Planes. A l'ombra d'una figuera, en temps de collir ametles, vora les cases de la possessió... i poca cosa més, si restam l'orgull que, essent escolanet, sentia d'ésser una mica parent de tants de frares i capellans.

A diferència dels seus altres germans, cert és que tant en Bartomeu, l'ermità, com en Guillem o en Miquel, ambdós missioners dels Sagrats Cors, s'ha deixat veure ben poc per la vila.

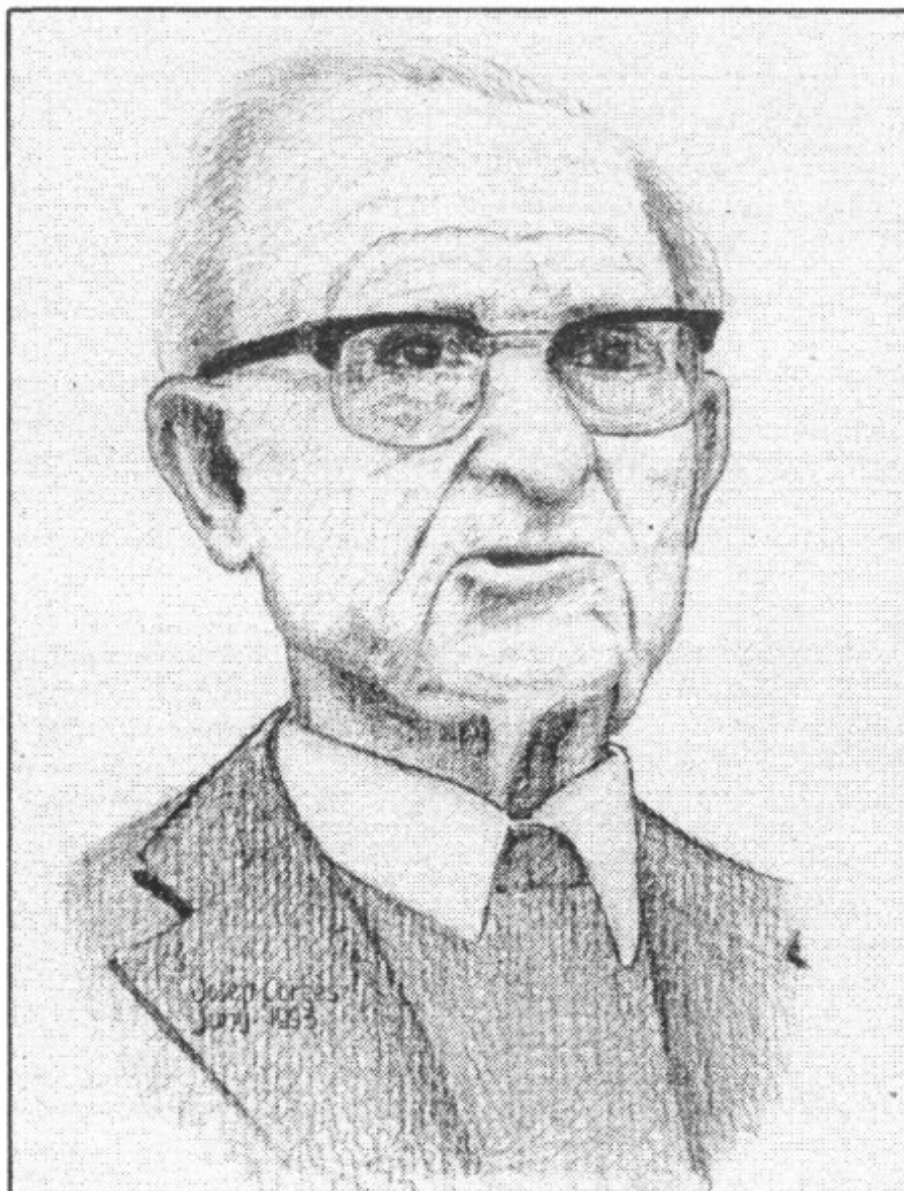
Ja era casat quan, a través d'un amic estudiós de la botànica, vaig saber que el pare Pascual dels teixos -per haver estat un dels primers en haver aconseguit la reproducció d'aquest arbre mitjançant esqueixos- era el mateix que havia corregut per l'empedrat de Ses Planes.

I encara havia de passar més temps -abril del 91- perquè m'adonàs de la seva faceta intel·lectual en llegir a la premsa -a la darrera pàgina i ocupant-ne gairebé la totalitat- notfícia de la seva traducció del text llatí de les "Lleis Palatines" del rei Jaume III de Mallorca

De les seves notes biogràfiques podem extreure:

"Nasqué de pares domiciliats a l'antic terme de Manacor: Miquel Pascual i Massanet de Bellver i Bàrbara Pont i Melis de Son Roca. Essent encara infant, la família es traslladà a Ses Planes.

A l'entorn dels 11 anys ingressà a l'Escolania dels blavets del Santuari de Lluc. Als 13 anys passà al Monestir de La Reial i als 15 inicià el noviciat a Sant Honorat del Puig de Randa -la muntanya màgica, la dels tres

santuaris, la de Ramón Llull.

Acabats els estudis de Filosofia, fou enviat a Roma on aconseguí la llicenciatura en Teologia. La guerra espanyola i la següent guerra europea li impediren acabar el doctorat que esperava concloure amb una tesi sobre el nostre Ramón Llull.

Finalitzada la guerra fou enviat a Navarra. A l'any 45 és nomenat, per a un sexeni, Rector del Convent i del col·legi de Sóller.

Després d'alguns anys d'ensenyament a Lluc on va escriure una Gramàtica Llatina, fou nomenat Superior de la Comunitat d'una parròquia de Rio Cuarto (Argentina) i poc després Rector del Seminari Diocesà de la mateixa ciutat.

I de l'Argentina a Xile. I de Xile al col·legi "Obispo Perelló" de Madrid on visqué uns 15 anys dedicats a la docència, a l'exercici de ministeris en la parròquia i treballant en el Museu Arqueològic Nacional (amb don Martín Almagro), en la Biblioteca Nacional, en l'Arxiu Històric i en la Reial

ment a Lluc on va escriure una Gramàtica Llatina, fou nomenat Superior de la Comunitat d'una parròquia de Rio Cuarto (Argentina) i poc després Rector del Seminari Diocesà de la mateixa ciutat.

Acadèmia de la Història.

Arribat a la jubilació es retirà a la Ciutat de Mallorca, on continuà les investigacions sobre la nostra història, començant per la reproducció dels incunables editats, en el segle XV, per la primera impremta mallorquina, fundada l'any 1485 per Bartomeu Caldentey, amb l'ajuda de Francesc Prats i Nicolau Calafat.

Després es dedicà als estudis lul·lians, particularment a preparar una nova edició de la Vida Coetània de Ramón Lluç, reproduint en facsímil el manuscrit llatí de la Biblioteca Nacional de París, i del manuscrit mallorquí conservat en la Biblioteca Britànica de Londres. Per aquests i altres treballs, fou nomenat Magister de la Maioricensis Schola Llistica, i també Secretari de la Causa Pia Lul

liana, la qual està en vies d'aconseguir la canonització pontifícia del Beat Ramón Lluç"

De les Lleis Palatines de Jaume III, en parlarem un altre dia.

Texte: Guillem Pont

Dibuix: Josep Cortès

El germà Francesc Clapés

Tal volta no trobarfem paraula tan escaient com la paraula *germà* per a definir en Francesc; la mateixa amb què el primer Francesc (el d'Assís) definia no només les persones, sinó també totes les criatures que el Bon Pare Déu ens ha donat. Per al nostre Francesc tothom era el seu *Germà*, i crec que tots els qui l'hem conegut com a Bon Germà l'hem tingut.

La seva mort m'ha recordat la lluminosa i consoladora descripció creient que fa de la Mort el gran poeta indú R. Tagore, en acostar-se l'hora de la seva mort: "*Digau-me adéu, germans meus! Ara es fa de dia i la llàntia que il.lumina la meva foscor s'apaga*".

Els Germans de Sant Llorenç, de Béjar... hem dit l'Adéu al nostre Germà perquè per a Ell s'ha fet ja de dia i s'ha apagat la seva humil, i per això lluminosa, llàntia de la seva Fe que il.luminava la foscor dels seus dies;

per a Ell ja és de bell de dia; per a Ell Jesús Ressuscitat ja és per a sempre la seva llum. A reveure, Germà Francesc!!!

A més de l'Adéu *et donam gràcies, Germà Francesc*, perquè la teva llàntia de bondat no sols et va il.luminar a Tu en les teves foscors i mancances, sinó perquè també ens ha il.luminat i ens il.lumina, encara, a nosaltres, com ens ho ha recordat bellament en Guillem Pont en el darrer Flor de Card! La teva llàntia era d'aquelles que no *enlluernen*; les que *enlluernen* no il.luminen, criden l'aten-

ció, molesten, desorienten... Per tot això, Gràcies, Germà Francesc!!!

Però, a més de l'Adéu i de donar-te Gràcies, *et demanam a Tu*, que certament estàs prop del Pare i prop de la Mare de Déu Trobada, a Tu, que estimares i estimes tant el Nostre Poble, *que ajudis a encendre en ell moltes llànties, molts llumets, que il.luminin i donin sentit, confiança i alegria a les nostres vides. Esperam que així sia, GERMÀ FRANCESC!!!*

Joan Font

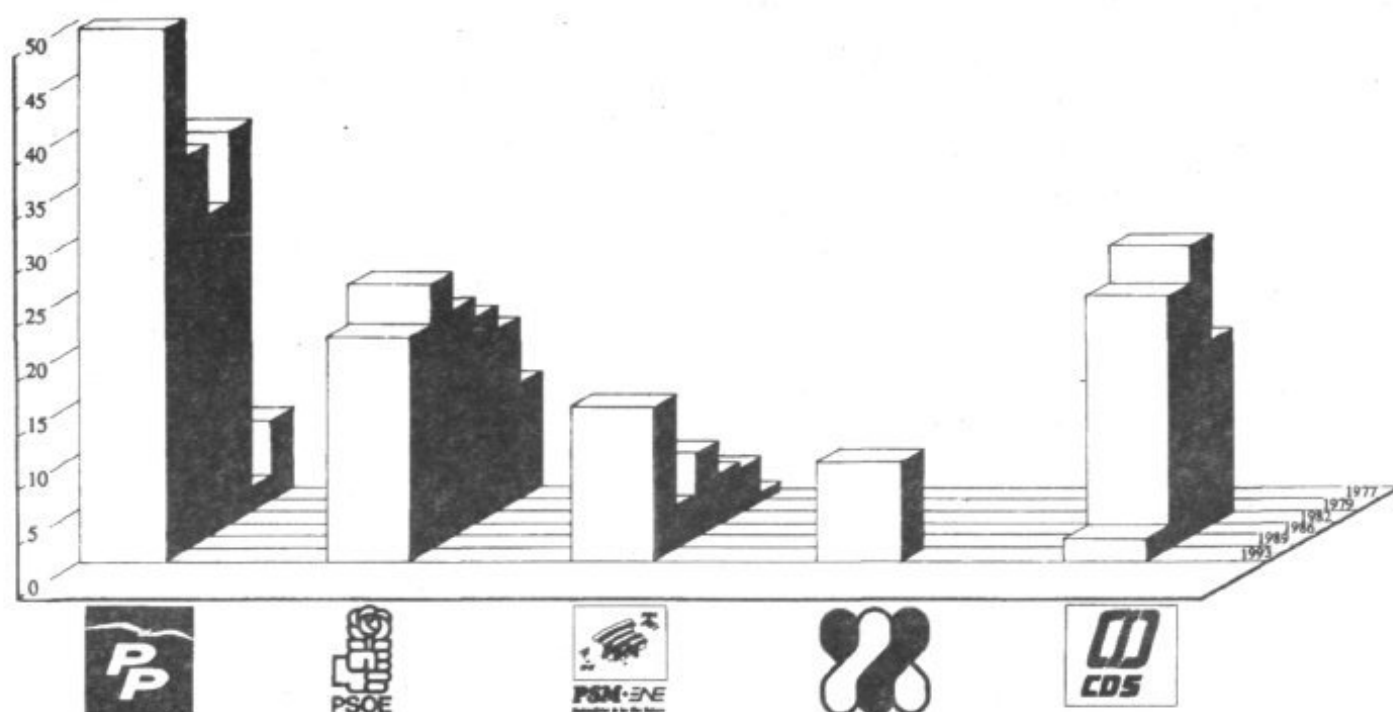
rector de Sant Llorenç

Congrés

	S.Llorenç	S.Carrió	Costa	TOTAL	%	1989	%	Variació %
PP	938	230	135	1303	48'98	812	36'4	+12'58
PSOE	294	135	124	553	20'79	572	25'6	-4'81
PSM	275	64	35	374	14'06	101	4'5	+9'56
UM	208	25	9	242	9'10			
CDS	49	4	4	57	2'14	529	23'7	-21'56
EU	14	4	22	40	1'50	19	0'8	+0'70
VERDS	17	13	6	36	1'35	47	2'1	-0'75
ERC	13	3	1	17	0'64			
ARM	6	3	2	11	0'41	56	2'5	-2'09
ABE	2	-	-	2	-			
CNPS	1	-	-	1	-			
PRB	-	-	1	1	-			
PLN	1	-	-	1	-			
POR	-	-	1	1	-			
BLANC	10	2	-	12	0'45	29	1'3	-0'85
NUL	5	1	3	9	0'34			-0'26
TOTAL	1833	484	343	2660		2220		
CENS	2391	596	524	3511		3187		
%	76'66	81'21	65'46	75'76		64'24		

Evolució dels percentatges de votants

Senat

		Sant Llorenç	Son Carrió	Costa	TOTAL
PP	Cañellas	909	216	129	1254
	Font	889	205	109	1203
PSOE	Garcias	255	133	125	513
	Riera	250	130	114	494
PSM	Arbona	278	54	30	362
	Sampol	270	50	24	344
UM	Albertí	239	38	14	291
	Trujillo	231	36	9	276
CDS	Artigues	49	7	7	63
	Nadal	47	4	6	57
EVIB	Cirerol	28	13	6	47
	Lladó	22	10	3	35
IU	Bonnín	17	4	18	39
	Cabeza	16	2	19	37
ERC	Mir	8	5	3	16
ARM	Vizcaíno	2	1	2	5
SEES	Quirós	1	2	1	4

Votants

1977	76'87%
1979	62'79%
1982	74'69%
1986	69'65%
1989	64'24%
1993	75'76%

Dreta/esquerra

	1977	1979	1982	1986	1989	1993
DRETA PP, UM, CDS, ARM, ABE	87'1	75'4	74'4	70'4	64'5	61'1
ESQUERRA PSOE, PSM, EU, VERDS, ERC	12'9	24'6	25'6	29'6	35'5	38'9

Sempre que hi ha eleccions és norma de Flor de Card oferir les pàgines de la revista als responsables locals dels partits perquè puguin expressar la seva opinió sobre els resultats obtinguts, a fi que la gent pugui sobre quina valoració en fan.

En aquesta ocasió s'han brindat amablement a col.laborar per part del PP, Mateu Domenge i Guillem Lull; del PSM, Antoni Sansó; de UM hem cregut que la persona adequada per mostrar cara era Miquel Vaquer, ja que fou el qui va parlar al mitin i és el qui representa la màxima autoritat a la vila, sense que això vulgui suposar cap casta de menyspreu cap a Bàrbara Genovart o Bartomeu Pont; per part del CDS ens ha donat l'opinió Bartomeu Mestre; lamentam no poder-vos oferir el parer del PSOE perquè després de parlar cinc vegades per telèfon amb na Jerònia Mesquida no hem pogut trobar deu minuts lliures per poder fer l'entrevista.

Quina valoració farfeu d'es resultats de ses eleccions generals a Sant Llorenç?

Creim que, en primer lloc, lo que més destacaríem és es comportament de sa gent. De cada vegada sap més què és això d'es votar, hi ha més ordre, més participació... no va a votar perquè l'obliguin, sinó perquè vol participar. I de cada vegada sap més bé qui ha de votar. Hi pot haver mitins, propaganda, sobres, visites... però vota sa serietat, sa feina, es partits que més o manco segueixen una línia. Inclús pensam que n'hi ha que tenen compromissos, ja sigui d'amistat, de família o de feina, que a lo millor te segueixen sa corrent, però a s'hora d'es votar voten lo que troben.

Vos esperàveu aquests resultats? Perquè gairebé sa meitat d'es qui han votat ho han fet an es vostro partit...

No. Sa veritat és que no, perquè n'hi havia que s'havien mogut molt i pareixia que havien de treure més de lo que han tret, però pensam que sa gent ha sabut valorar una línia clara i no ha fet costat an es qui un dia se posen una camia i l'endemà s'altra.

Encara que no se puguin extrapolar unes eleccions generals a unes municipals, vos pareix que aquest augment tan espectacular d'es PP pot influir damunt ses locals de 1995?

En es pobles sabem que són dos móns diferents, ara bé, enguany tampoc no esperàvem fer tants de vots i els hem fet, i aquestes coses sempre te faciliten un poc ses altres. Amb sos resultats que hem tengut estam obligats a seguir sa línia de serietat que hem duit, a fer més feina, a fi que sa gent consideri que es vot ha estat ben donat.

Vos heu plantejat d'on procedien es vots que heu tengut?, o dit d'una altra manera, a qui heu pres es vots, en so bon sentit de sa paraula?

A part que hi ha hagut molta més participació, creim que s'augment de vots no ha vengut d'un partit totsol, sinó que n'hi ha de pertot, un parell d'aquí, un parell d'allà... És com la mar, que segons d'on ve es vent du ses algues cap a sa platja o se les endu cap endins, i no és una ona en concret, sinó una i una altra, i una altra...

Voldríem aprofitar s'ocasió que mos dones per donar ses gràcies a to-

tes ses persones que han posat sa confiança en noltros, i també a ses que entenen què és sa democràcia i han votat an es partit que per a elles era es millor i no s'han deixat influenciar per visites, compromissos o falses propagandes.

Què trobes d'es resultats de ses eleccions?

Noltros crec que podem estar ben contents, perquè a unes eleccions on pràcticament només s'ha fet propaganda d'es dos partits grossos, hem aconseguit més que triplicar és nombre de vots, i això mos fa estar molt satisfets d'es resultats.

A què creus que és degut aquest augment tan considerable?

Potser en part sigui per lo fort que ha jugat es nostro partit aquesta vegada. Jo no record que el PSM s'hagi mogut tant mai com enguany per unes eleccions generals, i no sols a Sant Llorenç, sinó a tota Mallorca. Noltros, aquí, vàrem anar pertot, fins a's punt que se pot dir que duguérem sobres a pràcticament totes ses cases de Son Carrió i Sant Llorenç.

D'altra banda, en es poble, el PSM se va afiançant de cada vegada més, i hi ha hagut una gent que s'ha mogut molt, cosa que a ses darreres municipals no va succeir. Això ha fet que, a part de triplicar es vots de ses darre-

res generals, gairebé s'ha doblat es de ses municipals, el que suposa que en aquests moments crec que si hi hagüés unes locals municipals possiblement tornarfem treure dos regidors.

I a Son Carrió i a sa Costa?

A Son Carrió és comprensible sa nostra pujada, perquè per primera vegada hi hagut una gent des mateix poble que ha repartit sobres del PSM i ha demanat es vot p'es nostro partit; a sa costa encara no ho hem estudiat i es primers sorpresos som noltros, perquè hem fet molt més vots que a ses autonòmiques i municipals, cosa que mos ha vengut molt denou. Vol-dria conèixer aquesta gent per posarme en contacte amb ells i canviar impressions.

Te pareix que aquest augment continuarà de cara a ses municipals i autonòmiques?

Jo crec que sí. Que es dos partits grossos -PP i PSOE- cresquin a unes generals és molt fàcil, perquè se beneficien de sa propaganda d'es diaris, televisió, ràdios..., però és molt difícil que un partit petit com el PSM cresqui més a unes generals que a unes autonòmiques o municipals. Per això crec que a ses pròximes eleccions locals no només podem mantenir aquests vots a Sant Llorenç, sinó que els podem ampliar. Esperem que sigui així.

Aprofit s'ocasió per donar ses gràcies a tots es que mos han votat i per donar s'enhonorabona an es Partit Popular p'es resultats obtinguts a Sant Llorenç.

Quina opinió n'has extret d'es resultats de ses eleccions?

Està clar que lo que s'ha venut és es bipartidisme, i això és lo que s'ha votat. Sa gent ha demostrat que sap votar, ha valorat ses possibilitats reals de ses llistès que se presentaven i ha fet valer es vot útil. Com a excepció, pens que s'ha valorat sa feina que ha desarrollat en Toni, que l'ha feta bé, i juntament amb so fet de ser parlamentari ha suposat que sa gent jove li fes costat.

També crec que es Partit Popular ha tengut tants de vots i sa nova Unió Mallorquina tan pocs perquè no agrada que avui se juntin amb sos conservadors i demà amb UIM o Convergència. P'entura els ha faltat sebre un poc qui són i a quin lloc se situen políticament.

De totes maneres no se poden comparar unes generals o unes europees amb unes municipals. En es pobles sa gent se coneix i se valora molt més sa feina que un ha fet que no ses sigles

d'es partit.

I aquesta baixada tan grossa d'es CDS, a què te pareix que és deguda?

El CDS a totes ses eleccions anava baixant i era una cosa que ja se veia venir de feia estona. Jo crec que de cara a ses passades autonòmiques no va sebre fer es seu paper, i tampoc no va donar suport an es que l'havia de donar. A s'Estat no podia fer res més perquè hi havia un partit majoritari que feia lo que trobava, però a ses autonòmiques no va sebre jugar es seu paper, i això que tenia sa força per poder-ho fer. Se va estimar més estar a s'oposició que prendre part en so govern i a sa gent no li ha agradat que se'n restàs ses mans i l'ha deixat de banda.

Creus que continuarà dins es mapa polític o desapareixerà de tot?

Ara no se pot dir. Dia 17 d'es mes que ve hi ha un congrés nacional i allà se decidirà quin camí prenim. O se cercaran fórmules noves o haurà de desaparèixer, perquè així com està ara sa gent no el recolza i no pot continuar.

Quina valoració fas d'es resultats a Sant Llorenç?

Homo, de cara an es nostro partit crec que sa gent no ha tengut gaire clar si es Partit Popular i s'Unió Mallorquina anaven junts o separats. És mal d'entendre que a ses institucions autonòmiques anàssim junts -i encara hi anam, maldament peguem estirades d'un cap i de s'altre-, i a ses generals aniguem per separat. P'entura ha faltat un poc de temps per poder vendre que som dues opcions diferents, en vista que ses dues darreres vegades havfem anat plegats. Això sa gent no ho ha entès, i si t'he de ser franc jo tampoc no ho entenc.

D'es resultat d'ets altres partits, hem vist que es PP a ses generals

sempre ha guanyat, lo que demostra que Sant Llorenç continua essent conservador, i enguany no és que hagi guanyat sinó que ha arrasat; es PSM ha tengut una bona pujada, i se veu que ha fet molta feina; es CDS ha estat s'únic que han endevinat ses enquestes i crec que se dissoldrà perquè ha tengut uns resultats molts dolents a tota Espanya; i es PSOE s'han mantengut, amb una petita davallada.

Ara que han passat ses eleccions i s'han juntat tres d'es partits de centre, teniu previst fer cap remodelació de s'equip de govern?

Amb na Bàrbara i en Tomeu miram a veure si arribam a un acord, sempre partint d'es punt que jo no vull rompre res. Si ells se volen afegir an es nostro equip arribarem a un acord, però jo no vull rompre es pactes que firmàrem. Han de durar fins an es final de sa legislatura.

Aquestes foren les opinions de quatre dels dirigents polítics locals. Saben des de sempre que si volen publicar res pel seu compte tenen les portes de la revista obertes, i de fet el Partit Popular i el Partit Socialista de Mallorca així ho han fet.

Per part nostra, només ens resta donar-los les gràcies per la seva col·laboració.

Josep Cortès

Residus sòlids

Un dels indicadors de la millora de la qualitat de vida d'una societat és l'increment del volum de residus que produeix. Però, al mateix temps, el seu tractament i eliminació és un problema greu que creix en els països desenvolupats.

A les grans ciutats es presenta, en tota la seva amplitud, la problemàtica dels residus sòlids urbans (RSU). Es caracteritzen pel seu gran volum i per la necessitat de recollirlos periòdicament. La importància dels recursos econòmics que s'han de destinar a tal finalitat és evident si observam que entre un 10 i un 20% dels pressuposts municipals es dedica a la recollida selectiva, transport i eliminació.

La fórmula tradicional de tractament de RSU ha estat la de l'abocador incontrolat, però el seu augment ha demostrat les seves limitacions. Efectivament, no es tracta només dels inconvenients propis dels abocadors -males olors, combustions espontànies (amb la consegüent aparició de gasos, insectes i rates), lixiviat...- sinó també de l'esgotament de la seva capacitat per saturació.

D'altra part, només un percentatge de les desfetes urbanes acaben en els abocadors (segons dades del MOPT, una de cada quatre tones s'aboca sense cap tipus de control), per la qual cosa les insuficiències d'aquesta fórmula semblen més que evidents.

Per tot això, la CE ha dissenyat una política de gestió dels RSU fomentada en tres punts principals: la prevenció, el reciclatge i l'eliminació, entesos com un procés integral.

Inspirant-se en aquestes directrius, el Parlament de les Illes Balears, va aprovar els criteris per a la redacció del Pla Director per a la gestió dels RSU. A partir d'aquests criteris, la Conselleria de Comerç i Indústria va confeccionar-ne el Pla per a l'illa de Mallorca, que va ésser aprovat pel Decret 87/1990, de 20 de setembre.

Aquest Pla, després d'analitzar el problema a cada una de les illes i les seves característiques específiques, va determinar que la fórmula més idònia és el de la incineració amb recuperació d'energia.

Pel que fa al reciclatge, si bé permet reduir la contaminació i estalviar energia en els processos industrials d'obtenció de productes de paper, vidre, tèxtils, alumini, acer, llaunes i plàstics; la cosa certa és que ha d'anar acompanyat de tot un procés que el faci possible: un reciclat en massa implica una selecció a l'origen, és a dir, la realització de la separació a les llars i posteriorment, la recollida i el transport per separat de cada fracció; tot això és molt costós, i depèn en gran mesura no només de la sensibilitat i la col·laboració ciutadana -que cap país ha aconseguit encara-, sinó també d'un entorn adequat. Han d'existir unes estructures que garantitzen la viabilitat del reciclatge, com són l'existència d'una indústria de productes reciclats, i d'un mercat en el qual l'oferta i la demanda presentin una mínima coherència.

S'ha de recalcar, en tot cas, que el reciclatge, fins hi tot en els casos en que s'ha aplicat amb major èxit, només arriba a reduir un 30%, per la qual cosa el problema de l'eliminació continua subsistint.

No obstant això, el CIM ha promogut la constitució de la comissió especialitzada, amb una àmplia representació d'entitats públiques i privades, per tal d'analitzar i avaluar aquestes alternatives.

Les conclusions dels estudis realitzats per aquesta comissió faran viable l'aplicació de tècniques de recuperació i reciclatge dels RSU, i amb això restarà modificat el procés de gestió d'aquells i la planta de tractament de Son Reus, que ha estat dissenyada amb àmplia flexibilitat, s'adaptarà automàticament a aquestes circumstàncies.

Antoni Morano
Gestió dels R.S.U. del C.I.M.

Josep Lluís Aguiló va néixer a Manacor el 19 de març de 1967. Denou anys més tard publica el primer llibre, titulat *Cants d'arjau*, on es dona a conèixer com a poeta. Els poemes que avui vos presentam pertanyen al recull inèdit *El bes de la memòria*.

No vull dir que fores el meu ponent

Només et diré que m'agradava
desentelar-te els pits, com
asprívols ulls de blanca teranyina,
i que als braços em neixien aus,
falcons d'estremida urpa, que
ara dormiran la son del glavi
fins que a la fi de la nit
les parpelles s'alcin
i l'oblit servi la teva cara
del darrer bes de la memòria.

Canço de l'amor callat

Dorm amor, fuig en la distància
del riu de l'oblit. No et despertis:
seria massa trist mirar-te.

La nit és prou llarga per sofrir
el llarg silenci o les quimeres
que he de regalar-me.
Dorm, amor, que en tu dorm l'aire,
jo parlaré per tots dos amb la foscor de l'aigua.
La nit d'estiu és xaloc cansat
i sols la teva pell l'acompanya.
Tan poca llum et cobreix
que sembles nedar, entre els llençols,
pel lànguid ventre d'una mar en calma.

Dorm, amor, fuig en la distància.
Dorm, estimada, que en tu dorm l'aire.

Adéu d'abril

Abril té moltes llunes. A la paret
la calç es desferra, sota el batec del rellotge
els arbres udolen les presències del foc.
La llum de l'espelma tremola a la finestra
i sabem que el cant de les sibil·les
mai ha evitat res.
No ploris els adéus, ara.
Salpàrem, no hi havia marees.
Amb les veles esteses, arrossegàrem xarxes
i pouarem petits marbres, àmfors clivellades
com magranes, algunes monedes...

Es passaven de mà en mà els objectes
amb reverència, amb la por que dona
un botí que no s'ha lluitat.
Embriacs enyoràvem la llum de l'últim far,
la corda del seu reflex sobre l'aigua,
i el més vell recordava consirós
les mans del seu pare, la branca d'ametler
i el lloc precís de la veta d'aigua,
massa lluny del casal, útil només
com a tomba dels seus morts.

Tem la perennitat dels arbres.
Tem la calç dels sostres
que pot esdevenir miratge de cossos
quan es vinclen, salvatges.
El jorn destrossa les mesures
de les fulles, àvides beuen aire
fins que, térboles, s'escampen en tardor sobtada.
L'aigua del safareig coberta de molsa
s'amaga dels ulls que l'encalcen.
Els capgrossos abasten la llum de l'estany
creient que és d'ells la claror que dimana.
El mestre d'aixa calafata els brots
i les ferides de reina
escupen olor de pega a l'aire.

Llibres

El passat dia 28 de juny va tenir lloc al centre de cultura de *Sa Nostra* la presentació del darrer llibre de Miquel López Crespí "*Crònica de la pesta*", presentació que anà a càrrec de l'escriptor Antoni Serra. Encara que l'autor em convidà personalment, em va sebre greu no poder-hi assistir, però confii tenir ocasió de llegir-lo aquest estiu.

El llibre ha estat editat per l'editorial gironina *Llibres del segle*, i esper que a hores d'ara ja estigui a la nostra disposició a les llibreries, perquè l'obra de l'escriptor pobler és sant de la meva devoció.

Josep Cortès

Cultura popular

Després de les Jornades de Cultura Popular que el passat mes de Gener es varen realitzar a Muro i de les quals ja parlàvem a la revista del mes, es va proposar seguir la feina començada. Durant el mes de maig i juny s'han duit a terme tres taules rodones, la primera realitzada a Bunyola el dia 22 de Maig amb el títol *Musicologia Popular. Història i expectatives, avui*. La segona a Manacor el dia 5 de juny amb el títol *Els balls populars a Mallorca* i la tercera a Sóller el dia 19 de juny amb el següent títol *Indumentària dels segles XVIII-XIX i la seva aplicació*. Organitzades per l'escola de Balls de Bunyola, la Secció de Balls de l'Escola Municipal de Mallorca de Manacor i el grup Aires Sollerics, amb el suport de la federació de música i ball mallorquí.

Han estat unes taules de debat on els ponents han defensat una postura pròpia de treball. I també cal dir que han estat molt participatives per part del públic assistent en aquests debats. Degut a la gran acceptació que han tingut aquestes taules, podríem dir que la música, el ball i la indumentària són tema d'estudi i de més debats.

Plaça dels morers

A Sant Llorenç, l'Ajuntament ha construït una plaça nova, situada a l'entrada del poble venint d'Artà. Una plaça que n'embelleix una de les vies d'accés. Millores així són necessàries per moltíssimes raons. Viure en comunitat és per gaudir dels avantatges que et proporciona el grup, la infraestructura de què disposa.

Aquesta plaça envolta els antics morers que creixien a la carretera de Son Servera, els quals han romàs enterrats per la paret que hi han alçat. Així, però, vianants i gent diversa s'entreté a collir les móres que el morer fruita. Ben bé, d'aquesta mane-

ra fan més profit que mai: renoven l'aire, fan ombra fresca, espaien la vista, i alimenten els afamegats. Són arbres de Déu.

Ciclisme

Aquests dies se celebra la *Challenge Comarca de Llevant* de ciclisme, tot i que encara hi manquen un parell d'etapes per acabar, els corredors llorencins ho fan d'allò més bé.

Tenim en Pedro Santandreu *Trompes* que és el xot del pilot ciclista i pareix que té moltes possibilitats d'acabar aquesta edició amb el mallot de líder. Força a tots ells i als organitzadors de la volta.

Fer menció també de la nostra corredora Margalida Fullana, que aquesta temporada es troba en molt bona forma i està aconseguint molt bons resultats esportius.

Cardassar

Felicitats primerament a tota aquella gent que ha fet possible que a Sant Llorenç haguem tengut un equip competitiu dins la 3ª divisió i també a tots aquells que d'una manera o d'altra col.laboraren amb el sopar-gala que el club celebrà el mes passat.

Però com que no tot són flors en aquesta vida, ara pareix que ningú no es vol fer càrrec de l'equip, ja que com és sabut, la directiva que presidia en Figó presentà la dimissió. No cal perdre l'esperança, ja que diuen que *fins a la darrera mata hi ha conills* i, a més, l'altre dia passejant per la plaça vàrem sentir dos homes que en discutien i pareix esser que hi ha dos candidats: en Guillem Soler i n'Ignasi Umbert. Prest sabrem si només són rumors o si algú es revestirà de coratge.

Corpus Christi

El dia 13 de juny, l'església de Mallorca va celebrar la festa del Cor-

pus, que, com ja sabem, es desplaça al diumenge vinent perquè la gent no hagi de deixar un dia de feina. La festa va consistir en l'ofici solemne que va predicar el nostre rector Joan Font, la processó, que va tresscar els carrers de costum, amb poca participació, però així mateix hi havia gent que badava i s'enramellaren els carrers amb flors, banderes i domassos.

Final de curs

Dia 18 de juny, els al.lots donaren punt, encara que el matí anaren per darrer cop a veure les pissarres que tants de nous esquemes, números, frases i altres coneixements els han aportat.

Al capvespre es va celebrar la tradicional festa de fi de curs. Primerament se celebraren diversos actes esportius que enfrontaren seleccions de diferents cursos amb els pares dels alumnes; jugaren a bàsquet, futbol, *bril.le*. Després, un poc més tard, els infants es divertiren una estona llarga amb un ventall de jocs i cançons que havien preparat els joves de *lleure a lloure*. Quan tothom estava ben fart i cansat de botar i cantar anàrem a veure les taulades de coques i bon tiberi que havien preparat les mares dels al.lots. I ja per acabar, els alumnes de 8è feren un parell de regals als professors que durant aquests mesos se n'han cuidat d'ells. Sortí que l'any que ve sigui més divertit.

Eleccions generals

Dia sis de juny, de nou del matí a vuit del vespre, varen tenir lloc a tot l'estat les eleccions generals. A les Illes Balears, per primera vegada, hi acudíem amb set diputats.

A Sant Llorenç en particular, diversos grups polítics varen organitzar els seus mitins, uns amb coques, els altres sense, uns altres amb alfabetguera, i uns altres sense res... A Son Carrió, no es va fer cap mitin, sinó

que el GISC organitzà una taula rodona, on convidà personalitats polítiques il·lenques de les formacions més destacades que es presentaven: els PSIB-PSOE, UM, PP, CDS, PSM. Cal dir que aquest acte, segons el nostre parer, ha estat el més destacat dels duits a terme dins el municipi, ja que els assistents hi pogueren contrastar directament enfocaments polítics diversos. I també, -molt divertit- picabaralles entre gent de dalt.

La gent semblava molt engrescada, tothom en parlava. Tanmateix, però, el descontent era general. Els ciutadans es queixen, sobretot, de la corrupció, de l'amiguisme, dels interessos creats; la frase ja comença a ser típica: *tanmateix tots, en ser-hi, fan igual*.

Aprofundir dins la democràcia deu voler dir també creure en els dirigents que l'encapçalen. Sobretot, no permetre que gent amb les mans brutes ens manipuli.

Centre Sanitari

El cap de setmana del 12 de juny uns malfactors/es varen entrar, trencant els barrerons d'una finestra, al Centre Sanitari de Sant Llorenç. Hom suposa que la seva intenció era aconseguir xeringues o droga emmagatzemats als locals sanitaris. Aquests supòsit s'extreu del fet que el mòbil no podia ser el d'apoderar-se de doblers, ja que, com sap tothom, al centre sanitari no tenen lloc transaccions monetàries.

Sopar espectacle

El passat dia 5 de juny es va fer un sopar de final de temporada de l'esportiu son Carrió, amb les plantilles de bàsquet i futbollet.

El sopar es va dur a terme al molí d'en Sopa amb un èxit de participació d'unes cent trenta persones.

Es va fer una rifa en la qual es van rifar diverses coses, com camisetes,

gorres, rellotges, una regadora d'aram, un be i diversos sopars al Ropit.

Per finalitzar l'espectacle, va actuar d'imprevist el "Duo Pimpinella" (Aulf-Nebot) i per tancar la vetlada i la temporada de l'esportiu, el batlle-delegat de son Carrió (Mateu Puigròs) ens va dirigir unes paraules.

El sopar i la vetlada varen esser un èxit. Enhorabona als coordinadors i fins l'any que ve.

Olimpiades

Els passats dies 12 i 13 de juny, un total de devers 65 al.lots, conjuntament entre llorencins i carrioners, va participar a les V Olimpíades infantils, que es realitzaren a Esporles. Varen participar-hi un total de 15 escoles, de les quals hi va haver devers

mil al.lots, més o manco.

Durant els dos dies es realitzaren diverses activitats esportives. Els nostres representants olímpics realitzaren unes molt bones olimpíades.

* En bàsquet, dos dels equips quedaren primers i els altres, segons.

* En voleibol, també quedaren primers.

* En atletisme, aconseguiren primers llocs en les proves de velocitat i en les de resistència.

* També aconseguiren primer lloc en el llançament de pes.

* Com podeu veure, quedaren entre els millors de les quinze escoles que hi havien participat.

Enhorabona i que a les pròximes vagin tan bé o millor.

Grup Sol, i de dol

El passat dia 29 de maig va tenir lloc l'assemblea general extraordinària de l'associació juvenil *Lleure a lloure*.

Els principals temes que es tractaren foren: l'elecció del logotip, la creació de dues noves comissions, amb l'elecció dels corresponents presidents, i la ratificació de la quota que cal abonar per tal de ser socis de *Lleure a lloure*.

El logotip guanyador va ser el presentat per Joan Fullana, el qual reproduïm en aquest escrit. Al concurs per triar-lo es varen presentar tretze projectes, que si un era bo l'altre era millor. Des de Flor de Card, ara que se'ns ho permet, l'associació *Lleure a lloure* vol felicitar-los a tots, tant per

la col.laboració com per l'entusiasme demostrat.

Les dues noves comissions són les de medi ambient i salut i acció social, i es presidentes de les quals són, a partir d'ara, Catalina Santandreu i Aina Eugènia Servera, respectivament.

La quota romangué establerta en 1200 ptes., la qual pot esser abonada encara al compte corrent que l'associació té obert al banc de Crèdit Balear.

L'associació prepara activitats per a les festes de Sant Llorenç, i totes les comissions s'han posat en marxa i fan feina de valent.

Bé, ja ho sabeu, *Lleure a lloure* t'engresca. Vine!

Lleure a lloure

L'anell

(En Toni i en Jose m'ho retregueren, a can Pep, a punt de partir. I tenien raó! Per això, a tots els meus amics)

"As soon as Joanet saw the delicate little hand he lost no time in kissing it, but as soon as his lips touched the soft white skin the hand was quickly taken away, and the door closed."

Va quedar-ne fascinat. Era una mà blanca, sense cap marca de duresa, amb unes ungles pintades una de cada color: de vermell, com la sang que batega; de blau, com la mar; de roig, com la terra; de blanc d'infant; de verd, com l'esperança. Al bell mig d'aquella mà fina apareixia un anell gruixat d'or, amb una pedra de diamant situada al centre, com si el coronàs.

Aquella era mà de bruixa. Devia ser una fada que encantava els homes amb la mirada i, just per això, s'amagava discreta i dolçament darrera aquella portassa feixuga. Ella li regalà l'anell que portava, com a senyal de premi. Li havien dit feia estona, ara deu fer molt molt de temps -en aquells anys en què els ocells i els animals parlaven i cantaven com els homes- que en aquell castell de set torres, de set finestres cadascuna, s'hi amagaven tots els béns del món: l'amistat; la pau; la concòrdia; la felicitat que mai no cansa, talment l'aigua que sempre calma la set; l'amor i la germanor; la tranquil·litat; el repòs just; els horabaixes suaus; el vent cà-

lid de l'hivern; el treball i la festa necessaris...

Li havia besat la mà, i els seus llavis sentiren la calor de la pell, jove. Degué resultar màgica aquella besada, que li transportà un esperit nou? En Joanet havia sortit de la seva terra feia tres dies i tres nits, havia caminat per plans i turons, muntanyes i valls; havia travessat rius i torrenteres; i, ben segur, devia haver creuat països i continents, durant aquells tres dies i aquelles tres nits. La mà besada, la mà de la fada, aquell anell rodó, perfecte, que llua, el misteri del rostre amagat darrera la fusta de la porta..., tot això ben bé pagava l'esforç del viatge.

Ben aviat, en fer-se fosc, va reprendre el camí de retorn a la seva terra. Els seus propòsits en iniciar-se el recorregut s'eren acomplerts i compareixia, altre cop, davant els seus.

Arribava amb aquells tresors que prometé als seus companys: l'anell que els uniria per sempre, l'anell que els comunicava tots els béns del món: l'amistat; la pau; la concòrdia; la felicitat que mai no cansa, talment l'aigua que sempre calma la set; l'amor i la germanor; la tranquil·litat; el repòs just; els horabaixes suaus; el vent càlid de l'hivern; el treball i la festa necessaris... Tot allò que sempre podria compartir amb ells.

Pere J. Santandreu Brunet
juny del 1993

El PSM avança i es consolida

Les eleccions del passat 6 de juny s'han produït en un context marcat per una clara orientació bipartidista molt potenciada des dels mitjans de comunicació estatals que forçadament ha incidit molt sobre els electors. Aquestes eleccions s'han plantejat com una prova entre Gonzalez i Aznar, entre el PSOE i el PP.

En aquest marc, certament difícil, el PSM ha augmentat a Mallorca 12.254 vots, un 190% més que a les passades eleccions generals. Per això creim que dins aquestes circumstàncies generals, els resultats obtinguts pel PSM no sols són bons sinó més bé són excepcionals.

El PSM és l'única força política que ha millorat resultats als 53 municipis de Mallorca respecte a les darreres eleccions generals de 1989. Fins i tot a 19 municipis, entre ells Sant Llorenç, se superen els resultats de les eleccions autonòmiques de 1991, i el que és encara més important, milloram els resultats de les eleccions municipals de 1991 a 5 municipis: Alcúdia, Bunyola, Marratxí, Palma i Sant Llorenç.

A la part forana, el PSM és amb diferència la tercera força més votada, sols superat pel PP i el PSOE; a

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

Palma s'obtenen els millors resultats pel PSM que a qualsevol confrontació electoral anterior.

Cal destacar també els resultats al Senat, on el PSM també és la tercera força més votada amb el 6'17% dels vots.

Des del PSM creim, que els bons resultats obtinguts són el fruit d'una gran campanya, d'una gran labor dels candidats, d'un treball fet per centenars de persones desinteressades, però sobretot pel treball coherent i continuat d'una força política que ha sabut sintetitzar, en el seu esforç de cada dia, justícia i solidaritat social, defensa de la nostra identitat com a poble i protecció del medi ambient, des d'una visió de la política entesa com a servei a la comunitat i com a contribució a la construcció d'un país.

El PSM ÉS UN PARTIT QUE CREIX, per això de cara al futur tenim una perspectiva important cap a l'assoliment d'un nivell d'incidència superior. El nostre programa i la nostra proposta poden ésser acceptats per la majoria de la població.

Estam convençuts que de cara a les eleccions municipals i autonòmiques les possibilitats del PSM són moltes, tant per ampliar el nombre de diputats i consellers, com per augmentar el nombre de batles i regidors amb majories nacionalistes i progressistes.

El creixement electoral del PSM és fruit d'un treball coherent i constant, que representa una esperança pel futur de Sant Llorenç i de les Illes Balears. Per això, ara més que mai, ens sentim amb el deure de correspondre al suport de tantes persones, i ens reafirmam, amb tot el nostre entusiasme, en el compromís amb aquest país i amb aquest poble.

Des del PSM volem agrair a tota la població l'acolliment a la nostra campanya electoral, i expressar la nostra gratitud a totes les persones que han col·laborat amb nosaltres i a totes les que ens han votat.

PSM-Nacionalistes de Mallorca.

Vaig vagar tota la nit...

Vaig vagar tota la nit, errívol.

A la volta celest llüen límpides les estrelles.

Les nebuloses, esvaint-se i ajuntant-se al davant d'un cel lívid, no feien sinó augmentar

la meva angúnia. L'anhel era gran,

en efecte: ho anhelava tot. Volia fer, refer

o canviar la meua vida. Els grills acomplien

el seu deure vital i jo m'enfonyava, ebri,

als aiguamolls. Vaig arrabassar un jonc i, a tall

d'espasa de samurai, el vaig brandar davant la lluna. Només se sentien els grills i el clapotejar del meu cos al fang. Un ca ferit udolava al lluny. Jo no, jo cantava: jo, el cos fangós, era el primer home, era Adam. Aleshores vaig decidir desempallegar-me de tot abillament. Nu i gat, tot sol, tot sol amb la nit, oh cara follia!, em vaig posar a dansar, a cridar, a clamar per una ànima millor, car no em considerava digne de la que m'havia estat atorgada, no era digne d'una tal sort.

On eren els fets?: Rera les llambregades dels estels? Aleshores, venint de l'altra vorera, se'm comparegué el Destí, nu i enfangat com jo: -Per què crides tant, home? -No estic content amb la meua sort, oh tu que regeixes les nostres vides. -No estàs content de la teua condició de mortal? Tocaries sentir-te'n ufanós. -No és això; només vull netejar-me l'ànima. Vull ser pur, diàfan. Vull ser una pedra del temple celestial, no una planta intrusa. Aleshores beguérem plegats. Ja quan se'n tornava, es girà i em digué: -Oblida. Tot seguit em vaig posar a oblidar. Els cabells m'havien tornat entercs. Vaig eixir del llot tot perdent-me entre les canyes. L'alba despuntava, i amb ella les primeres libèl·lules. Ressacós, el piular dels ocells sonava raríssim a les meves orelles. El fang s'havia sec, i costava de moure'm. Sense pensar-hi més, vaig capbussar-me en el riu (Per què no havia d'haver estat el Leteu, amb tot

d'elfs tenint cura de mi per a que oblidàs, per a que amb ells tornàs a néixer?). L'aigua era cristal·lina, límpida com les estrelles d'ahir vesprada. Nedava. Quin plaer no era l'aigua! El fang es desprenia de la meua pell. Vaig quedar net del tot. "Oblida". Com retenia encara aquella paraula a la ment! "Oblida", havia dit, tot simplement. Emperò, i l'ànima? L'ànima ja no me la sentia, llavors. Tot jo era carn i esquelet. Jo no volia desxifrar l'Univers, volia només agafar una barca i posar-me a mercè de l'aigua. Així ho vaig fer, fent-me acompanyar només d'un poc de fruita salvatge. Així, de manera tan modesta, vaig cridar: -Salp vers un món millor!

On calia, però, trobar-lo, aquell món? Existia. Per força havia d'existir; acàs no existeix tot allò que l'home pot imaginar? Ja duia tres dies i tres nits de viatge. Vaig plegar els remes, car el corrent ara m'era propici. Vaig mossegar la darrera poma que em quedava, assaborint-la tota, deixant-me un regust de vida, "Ah...!", vaig sospirar, que n'és de bell, el món." Tot de cares daurades es dreçaren davant mi, i m'aclamaren. N'hi hagué que del moll, freturosos, es llançaren a l'aigua per tocar-me i saludar-me: "Tu ets el nostre rei, i has vingut per salvar-nos." Déu, com es gira tot de vegades. M'empolainaren de dalt a baix.

Jaume Galmés

Trenta anys i un dia

Rafel Duran

19 de març de 1993. A Sant Llorenç tots els nascuts l'any 1963 se'n van a sopar plegats. La notícia m'arriba tard i som un dels pocs absents. Sense saber-ho aquell vespre em trobava a Barcelona fent les maletes per venir a Mallorca. De primer la sorpresa, després la reflexió, recuperar la memòria, la infància, l'escola... Quant de temps feia que ens vàrem separar? Amb alguns he mantingut una lleugera amistat, amb altres tan sols ens saludam i amb altres ni tan sols això o bé han desaparegut del mapa. Coses de la vida. Però quin va ésser l'últim dia? Una anècdota m'ho resumeix tot.

Era el juny de 1977. El país badallava en plena transició política i mentre naixia la democràcia nosaltres ballàvem a l'escola de Sant Llorenç. Celebràvem la fi dels estudis d'Ensenyança General Bàsica. Per qualcú

s'havia acabat d'estudiar per sempre més i per d'altres era una etapa cremada per encetar-ne una de nova.

Me'n record que vàrem arraconar els pupitres de l'aula. Hi devia haver *patatilla*, coca-cola, fanta, 3 Jotas... Ballàvem els ritmes de moda de l'època. Ens sentíem grans. Com a testimoni en deu quedar una foto que ens vàrem fer a l'escala i de la qual jo no en tinc còpia.

La meua memòria avui em fa veure aquella festa com un mena de consagració de la primavera. Les pandilles que seguirien fidels durant tota l'adolescència s'acabaven de fonmar, els instints sexuals estaven despertant, ja se sap, menstruacions, masturbacions, complexes, etc.

Fet i fet, però, fou el comiat. Havíem nascut l'any 1963 i feia gairebé una dècada que vivíem plegats unes cinc hores diàries.

Adesiara m'he demanat quin lloc ens pertoca dins la història. Vàrem néixer amb el *boom* del turisme i el despertar econòmic del país. Dos anys més tard s'iniciava l'era hippie a Califòrnia per instal·lar-se a Eivissa. En realitat fórem les criatures dels 60 i bona part dels 70, els primers en xupar TV (un amic em va dir fa poc que som fills de Prado del Rey: 10 points!), els que sempre vàrem veure passar cotxes i motos mentre jugàvem al carrer, ah! i dels darrers que encara ens vàrem tirar pedres (encara faltaven uns anys pels video-jocs).

No sé si vàrem ser feliços, supòs que sí. El poble estava mobilitzat. El Club Card (gran capítol de la història del Sant Llorenç d'avui) ens oferia moltes possibilitats de gaudi: jocs a la plaça, campaments, excursions, festivals, etc. Eren els *progres* 70.

Trenta! anys d'història. De 1963 a 1993.

Del calaix d'un Sant Llorenç d'ahir (quina llàstima, Guillem, que abandonassis la secció) he triat una fotografia prou significativa. Som tots nosaltres. Era el curs 1972-73 i fèiem el quart d'EGB amb el mestre Joan Gosà. Aquest any fou el que les nines de l'escola de ca ses monges es varen traspasar a la que abans s'anomenava *Escuela Nacional Graduada*.

Un escriptor famós va dir una vegada que fins i tot el paisatge de la seva infància estava mort. Potser per algun de nosaltres això és cert. No ho sé. Caldria averiguar-ho. Tal vegada la lletra d'una de les cançons que vàrem escoltar en aquella festa de comiat a qualcú li va poder servir com a metàfora (em referesc -i em record molt bé- a l'hortera del Perales cantant allò de "...y se marchó y a su barca le llamó libertad...") Anau a cercar-ho!

Supòs que l'objectiu del sopar era trobar-nos de nou per reviuire el passat i revisar el present. Saber el què ha estat de nosaltres, però com que no hi vaig ser, em reservaré qualsevol comentari. Tan sols aquest escrit pre-tén ser la meva mínima aportació per la meua absència.

Tanmateix, festes passades coques menjades, ja que sinó farem com aquell espectacle que vaig veure fa uns anys (La classe morta de Tadeuz Kantor) on els actors carregaven amb els ninots-infants que havien estat i donaven voltes i voltes a uns pupitres espectrals vomitant el seu procés de monstruació per haver-se fet grans. No, mentida. M'havia oblidat que nosaltres vàrem venir de París en un vol de cigonya més blanca que els llençols que es renten a la televisió. O eren els nostres germans petits els afortunats viatgers? Gran dubte. No tots els nens vénen de París.

Rafel Duran

VII temporada d'òpera

Aquests dies ha finalitzat la setena temporada d'òpera al Teatre Principal de Ciutat. Primerament voldria fer una valoració dels títols-presentats, Nabucco, Faust i Carmen, òperes que es diuen de repertori i que cal ajustar a un ja llarg llistat d'elles. Hi trob a faltar qualque òpera alemanya, un Mozart en set anys i en italià és molt poc. També hagués estat un detall el programar qualque Monteverdi en el tres-cents cinquanta aniversari del gran innovador de l'òpera, però per això també hi hauria d'haver algú innovador a la direcció del Teatre i això, sembla ésser, és demanar massa.

Un tret comú d'aquesta temporada ha estat la manca de figures consagrades. Recordem la Fiorenza Cossotto i l'Ivo Vinco a l'Aida de l'any passat, però ha estat compensat, amb el retorn del gran director Romano Gandolfi que, al davant d'un repartiment que prometia, Mateo Manuguerra i Maria Abajan, i que al final va decebre, va saber extreure d'una òpera tan exigent vocalment, un resultat esplèndid. Si hi hagués un triomfador de la temporada hauria d'ésser ell, aconseguint, amb l'altre triomfador, el Cor del Teatre, el millors moments de la temporada amb l'inoblidable interpretació del "*va pensiero*", tal vegada el cor més famós i per això també el més malmanat.

Després de set anys i quan pareix que les coses s'han afiançat, es poden analitzar una sèrie de fets.

Primerament, l'afiançament del Cor del Teatre, que any rera any, sota la direcció de Francesc Bonfn, guanya en musicalitat i expressivitat. La incorporació de cantants locals mallorquins o residents a Mallorca, en papers de confiança, quan no de primers papers, és el cas de Paula Rosselló, francament bé a la Margariete de Faust, Pedro Fuentes, correctís-

sim a l'Ismael de Nabucco i del ja habitual Vicente Sardinero, del que no cal dir res, la seva trajectòria l'acredita. També en els *partiquinos* hi ha hagut una forta aportació local, amb diferents resultats, esplèndida Marisa Roca en la dame Marthe del Faust, no tan bé Pere Deyà a la mateixa òpera, en clar progrés Maripaz Juan i Judith Borràs en la Mercedes i la Frasquita de Carmen. I aprofit que parlem de Carmen per fer referència al que ha sigut la millor veu de la temporada; es tracta del baríton Carlos Alvarez, que l'any passat ja ens va sorprendre agradablement amb el Fígaro del Barbier i que enguany ens ha confirmat la seva vàlua amb un esplèndid Escamelo, pletòric de facultats vocals i interpretatives.

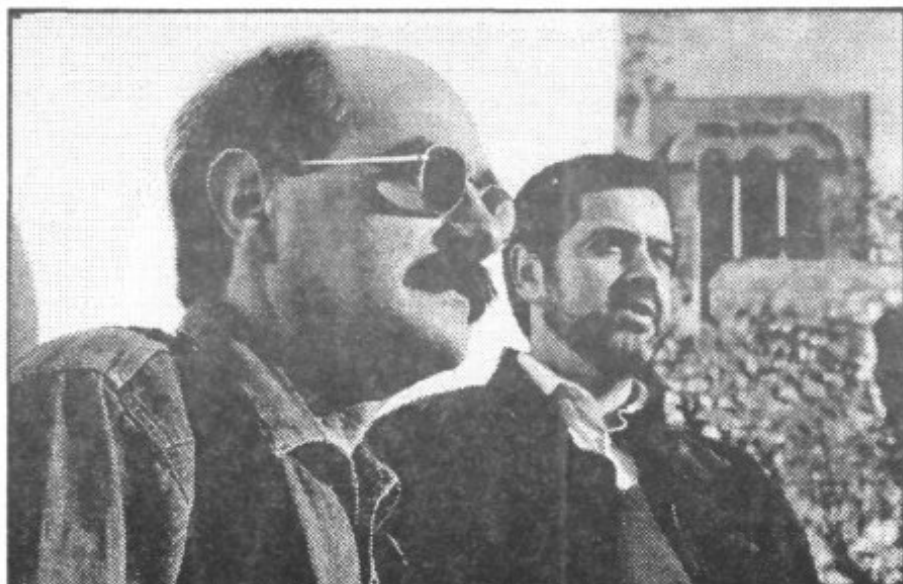
El pitjor, com sempre, la direcció escènica, sembla que el senyor Giscafré cada any ens esperança amb el seu retir i després fa anques enrera; fatal els quatre *monoiots* que va posar al *va pensiero* que gairebé ens tuden el millor moment de tota la temporada.

Hauríem de parlar també de l'orquestra, francament bé al Nabucco, la mà de Gandolfi es va notar, supeditada a les veus i bastant compensada la relació entre les cordes i el vent; fatal al Faust i a Carmen. Desafinada, fortíssima, desajustada... s'ens fa difícil jutjar la seva actuació, el director Jorge Rubio, amb un gest imprecís, no va ajudar gens i caldria preguntar-se qui va dur aquest senyor i amb quin motiu. Al Faust es va botar alegrement els cors interiors de l'escena de la capella, quasi va aconseguir que s'aturàs el primer acte, on els desajusts entre l'orquestra i el cor arribaven a ésser quasi d'un compàs; un autèntic desastre, que no va millorar a Carmen, on va donar el *sus* i ja ens veurem al final. Amb l'orquestra que tenim no ens podem permetre el luxe de dur directors com el senyor Jorge Rubio per això ja tenim al Senyor Remartínez, que ens costa molts de doblers.

S'ntagma

Camins de migjorn

A començaments del mes de juny, a la sala de Cultura de *Sa Nostra* de Ciutat es va dur a terme una roda de premsa, de la qual ens varen fer arribar un dossier per a la Premsa Forana.

Camins de Migjorn és el títol d'un nou disc que el grup eivissenc UC ha tret al carrer. Aquest grup fa una vintena d'anys que va néixer, amb la intenció de recuperar i divulgar les cançons que per tradició oral havien pogut recollir de la gent major del seu poble. El grup ha passat per diferents etapes, però sempre ha estat fidel a la seva tradició, encara que també dins el seu repertori hi poguem trobar cançons pròpies. UC té tota una sèrie de discs enregistrats: *Cançons d'Eivissa*, *En aquesta illa tan pobra* i *Ala sobre el mar*.

Abans estava integrat per tres persones: Isidor Marí, Joan Murenu i Victorí Planells. En l'actualitat només són dos els músics que segueixen en la recuperació de la nostra música i de les nostres cançons, ja que n'Isidor Marí, per raons de treball, està fora de l'illa i no pot dedicar-se al grup.

En el disc *Camins de Migjorn* hi podem trobar romanços, cançons marineres, cançons populars amb arranjaments del grup i composicions prò-

pies de Joan i Victorí, així com també lletres de poetes com Marià Villagómez, Toni Roca i Jean Serra.

D'ençà de l'any 1965 el grup UC s'ha dedicat a la recuperació i divulgació de la música tradicional i popular de les Illes, i més concretament la

de les Illes Pitiüses. Paral·lament a aquesta feina, a les Illes de Mallorca i Menorca també pareix que hi ha un altre intent de recuperació, després d'uns anys mancats de noves propostes.

Si les nostres fonts d'informació no ens fallen, sembla ésser que dins el programa de les festes patronals de Sant Llorenç podrem gaudir d'un recital del grup UC.

Joana Domenge

Poesia

Desfeta entre tenebres, una aura enrevolta
l'eixam d'espines, jutja unir-les el Xaloc,
acompanyant onades matutines.

Un xipolleig de blau negrós, esplèndid xopa;
reconec com jugant la barca amiga.

Deixondit com un fus esguarda el barquer
l'esclat del dia, perdut sense remei,
car desconeix del firmament la guia.

Pere J. Galmés

Tal dia com avui

ARA FA 105 ANYS

* Que es va crear la vicaria de Son Carrió. El primer vicari fou Bartomeu Janer.

ARA FA 80 ANYS

* Que s'instaurà la parròquia de Sant Llorenç. El primer rector fou Jaume Pasqual.

ARA FA 45 ANYS

* Que les dependències del jutjat de pau es traslladaren a l'Ajuntament.

ARA FA 35 ANYS

* Que el Cardassar va pujar per primera vegada a Tercera Divisió.

ARA FA 20 ANYS

* Que Carrero Blanco fou nomenat Cap del Govern espanyol, després de trenta anys de no tenir-ne, ja que aquest càrrec havia estat assumit pel Cap de l'Estat, Francisco Franco.

* Que es va arreglar el jardí de la plaça Jaume Santandreu.

ARA FA 15 ANYS

* Que s'inauguraren els primers establiments hotelers de Sa Coma: els apartaments Hausmann.

* Que s'iniciaren les obres de reforma de la capella de la Mare de Déu Trobada.

* Que Bàrbara Pocoví cessà voluntàriament com a directora de l'escola nacional.

ARA FA 10 ANYS

* Que s'obrí una guarderia en el poble. Inicialment s'instal·là a S'Escola Nova.

* Que es recuperà la tradició de ballar sant Joan Pelut.

ARA FA 5 ANYS

* Que l'Ajuntament va posar en marxa el Servei d'Assistència Social.

Josep Cortès

Eleccions

Els integrants del Partit Popular de Sant Llorenç volem, en nom del nostre president José María Aznar, en el del president regional Gabriel Cañellas i en el nostre propi donar les gràcies a tot el poble de Sant Llorenç per haver respost massivament a la crida a les urnes del passat 6 de juny, demostrant en tot moment un comportament cívic i humà mereixedor de tots els elogis.

També volem donar les gràcies especialment a tots aquells que ens han recolzat i que han demostrat, una vegada més, que en el nostre municipi som el partit polític més votat, amb un marge més que considerable en

comparació amb la resta d'opcions polítiques.

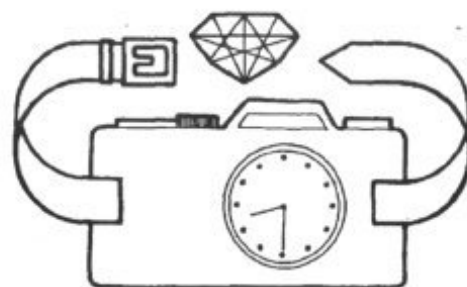
Així mateix s'ha pogut comprovar que la resta d'opcions regionalistes i minoritàries no tenen res que fer davant el creixent bipartidisme polític que han reflectit les passades eleccions, on la diferència amb el partit Socialista ha passat de 68 diputats a la passada legislatura, a només 17 a l'actual. I així com hem pogut constatar un augment massiu dels nostres votants, altres opcions polítiques han quedat estancades o han desaparegut del mapa polític espanyol.

I, per acabar, desitjam que la confiança que la majoria dels votants de Sant Llorenç han dipositat en el nostre partit es vegi ratificada en les eleccions municipals d'aquí a dos anys, per tal de poder seguir treballant amb la confiança que estarem recolzats per la majoria del poble llorenç.

Partit Popular

GARCIA LIS

JOIERIA-RELOTGERIA-FOTOGRAFIA

LES MILLORS MARQUES DEL MERCAT EN
CÀMERES FOTOGRÀFIQUES
COMPACTES, RÉFLEX, AUTOFOCUS
NIKON * MINOLTA * CANON * OLYMPUS * YASHICA
KONICA * RICOH * PENTAX * PRACTICA * POLAROID
Fotografia i video professional
Revelat de fotos *Arco Iris* de Kodak

Carrer Major, 47

SANT LLORENÇ

Telèfon 838351

Cròniques vilatanes

Eleccions

Dia D, hora H, o sia, dia 6 de juny a les vuit del vespre, hora de tancar els col·legis electorals. La jornada havia sigut tranquil·la, el temps assolellat, el que va permetre als votants llorencins complir amb el seu deure ciutadà d'anar a votar. No es pot dir que hi hagués massa semperentes per anar a dipositar el vot, així i tot, emperò, el percentatge va ser bastant alt, sobre un 75%; però això ja se sabia, la televisió, havia donat molta canya recolzant fortament la idea del bipartidisme, el que va fer que arreu de tot el país aquesta fos l'opció que s'imposàs a molts indrets.

A Sant Llorenç, però, això no va esser així i l'ampla victòria del Partit Popular pareix indicar que en lloc de bipartidisme hi va haver partidisme, ja que quasi el 50% del vot llorencí va ser per les llistes d'aquest partit. Això demostra una vegada més que el poble de Sant Llorenç segueix essent conservador (ja no dic de dretes perquè en sembla una paraula desfasada): 1300 i pico de votants donaren suport al partit conservador, seguit molt de lluny pel Partit Socialista, PSOE, que amb una baixa formal en vots i un percentatge real del 5% no es pot dir que la cosa anàs gaire bé.

La gran decepció possiblement fou la nova Unió Mallorquina, i la veritat és que el balanç no pot esser pitjor, (rumors de carrer deien que més d'un

militant seu, quan repartia les papeletes, aconsellava votar n'Aznar, perquè els seus candidats tenien poques possibilitats). Els votants no han entès massa bé que Unió Mallorquina mantingués els pactes amb el Partit Popular, quan hi havia hagut prou motius per haver-los romput més de dues vegades. El recolzament a la modificació de la Llei d'Espai Naturals fou possiblement, després de la defenestració de la Consellera de Cultura Maria Antònia Munar, la més clara ocasió que havia tingut, però també pens que Unió Mallorquina no havia d'haver acudit a aquestes eleccions, perquè encara no ha arribat a Mallorca l'hora del nacionalisme, enc que sia moderat i en certa manera conservador.

Pel que fa al CDS, la veritat és que abans de començar la carrera ja era un cavall perdedor, i de tantes vegades de dir-li-ho al final s'ho ha arribat a creure, i malgrat tenir un llorencí dins les llistes, encara que fos de suplent, no ha sigut prou per aconseguir un resultat una mica millor.

He deixat pel final el PSM no perquè fos el darrer, sinó perquè crec que ha sigut la gran sorpresa, i no tan sols a Sant Llorenç sinó a tota Mallorca. L'augment, comparativament parlant, ha sigut tan important com el del Partit Popular, perquè si bé no ha

tingut els mateixos vots sí que s'ha atracat a un nivell que fan pensar en un bon futur per aquesta formació. La seva forma de fer campanya i la feina que han fet durant tots aquets anys comença a donar fruit, i també aquesta obertura cap a altres sectors de la societat, que faran que el PSM deixi de ser un partit excessivament intel·lectual i recolzat per quatre jovenets d'idees utòpiques (aquesta era almenys la idea que es tenia des de fora d'aquesta formació). Si segueix la mateixa línia d'obertura, sense deixar de defensar la nostra societat enfront del perill que suposa per als mallorquins el centralisme madrileny, i amb una mica més de pragmatisme, el futur del PSM està assegurat.

Possiblement cada un dels partits farà les seves anàlisis, i se cercaran maneres per demostrar que la derrota a les urnes no ha sigut tan grossa, altres magnificaran la seva victòria de tal manera que quan vinguin les municipals se'n duran una bona fotuda, i és que cada elecció té la seva història, i intentar traslladar uns resultats d'una a les altres és pura ciència ficció i podria conduir a qualque amarga sorpresa.

Corpus

La festa del Corpus Christi era, encara no fa massa anys, una de les més brillants de l'any; recordem aquell acudit que deia "Tres días hay en el año que relucen más que el sol: Jueves Santo, Corpus Christi i el día de la Ascensión".

El dia del Corpus era una de les festes religioses més hermoses de l'any, la processó era de les més concorregudes, tots els nins i nines que havien fet la primera comunió hi assistien, la qual cosa suposava que hi podia haver bé una quarentena d'al·lots, sortia un bon grapat de filles de

la Puríssima, Mares Cristianes, Joves d'Acció Catòlica, autoritats, personatges importants del poble amb les seves millors vestidures, etc. etc.

Els carrers plens de domassos i senyeres als balcons, i a terra, flors, murta i vaumeres, i a les voravies tota casta de cossiols, el que donava una impressió de festa grossa. Els joves i els no tan joves, aprofitaven l'ocasió per estrenar vestit nou per a l'estiu; es deia que la pluja mai no

havia impedit sortir la processó...

Certament, em vaig sentir una mica avergonyit quan em vaig aturar a badar per veure passar la processó d'enguany i vaig veure aquella probresa d'assistència; vaig pensar que a lo millor el papa Joan Pau II tenia raó quan va dir que els espanyols ens havíem tornat pagans. Pocs dies després, l'assistència de més d'un milió de persones a la missa celebrada pel mateix papa ens va demostrar que les

seves paraules havien sigut tan sols un lapsus, i que de pagans res de res. La processó del Corpus de Sant Llorenç, només està passant una crisi d'identitat que ben prest se superarà, i que vendran temps millors i que aquest acte antany tan concorregut, tornarà esser el que era, perquè com diu el refrany mallorquí *no hi ha temps que no torn*. Amèn, que vol dir així sia.

Ignasi Umbert i Roig

Manifest

EN DEFENSA DE L'ESPAI NATURAL ENTRE MITJÀ DE MAR I CALA PETITA

Els espais naturals de la zona costanera de Manacor constitueixen un patrimoni estètic i sentimental cada dia més valuós i privilegiat, del qual tots en participam i, d'alguna manera, hem assumit com a responsabilitat col·lectiva.

Denunciam la continuada destrucció de les nostres belles paisatgístiques d'àmbit litoral, la destrossa dels seus roquissars, l'assolament de la verdor i l'extermini de les espècies animals. Entenem, doncs, que cal interrompre l'obsessiva tendència d'agressivitat i d'especulació desmesurada que tant minva els recursos del nostre poble.

En profit de l'oferta turística de Mallorca, la seva amenitat i exotisme, emperò, sobretot, per a nosaltres mateixos i les futures generacions, volem aixecar la veu, amb força i corat-

ge, segons ens ho permet l'exercici de les llibertats democràtiques, contra la desfeta que s'està gestionant. Desitjam, per tant, que la nostra paraula, lluny de pronunciar-se debades, entri per la porta gran de l'edifici polític i les institucions amb capacitat resolutiva, per tal que tenguí l'efecte del crit més sonor de la mar Mediterrània i l'alè més aspirant del sentiment manacorí.

No renunciem a que els mateixos propietaris col·laborin en fer d'aquesta garriga, encalmada en el somniós viure de la seva pròpia bellesa, un motiu d'orgull personal i una prova de germanor social, tot capgirant el seu projecte en un gest de respecte cap al nostre poble, un acte de noblesa de la nostra estirp.

Per això que acabam de dir, amb aquesta gelosia al nostre cor, dema-

nam que l'espai que resta entre Mitjà de Mar i Cala Petita no sigui urbanitzat.

Miquel Cladera

en nom de la Coordinadora

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Policia municipal	56 94 11
Policia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
	56 95 53
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44

— CIAL. —

PUIG C.B.

—INSTAL·LACIONS SANITÀRIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

L'adventura d'en TÒFOL

AUTORS

Pere Llinàs

Sebastià Gelabert

Joan Gomila

i....

Tòfol

En Tòfol de Mallorca se'n anà
i la seva dona ens deixà.

Quan va arribar a Califòrnia
en menjà un seguit de macel·loris.

Quan la depenent passà
trobà feina per allà.

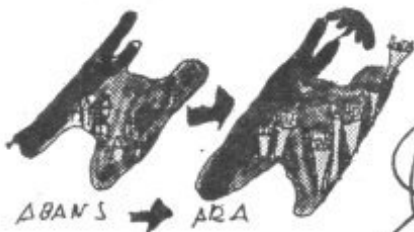
Li agradava molt aquella feina
i cada vegada n'era doblet feia.

Contracte per un any firmat
i després el van despatxar.

Cap a Mallorca va tornar
amb molta de doblet a la và.

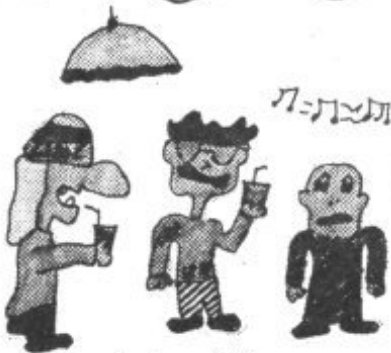
Quan a casa arribà
va veure Mallorca canviar

Veient la gran arribada de gent de l'estranger
construí uns apartaments a La punta de n'Aïme

En dos anys els construí
i just després els va obrir

Una gran festa celebrà
per tota la gent que li ajudà

El primer dia que els inaugurà
el màxim de gent hi va anar.

Cada vegada tenia més demanda
de turistes que hi volien romandre

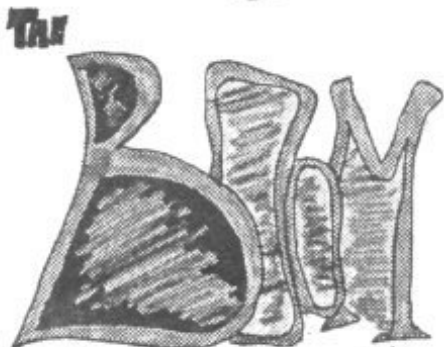
Així com l'hivern s'obria
cada cop menys gent hi anava

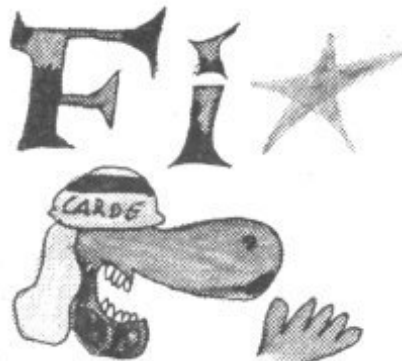
A l'hivern no havien de tancar
perquè els turistes no hi venen anar

A l'estiu no va haver de tancar
perquè els turistes hi venen tornar

I això és un exemple per explicar
el que a la nostra època va passar

Som en Joan Gomila,
en Sebastià Gelabert,
en Pere Llinàs i en
Tofol.

Sebastià Gelabert
Joan Gomila
Pere Llinàs

TOFOL NS/Nr.

Un noticiari de finals del segle XV (i VIII)

1497

24 octubre.- Dimarts que comptàvem XXIII del mes de octubre any Mil CCCC LXXXVII, hora de vespres, estants ajustats alt en la sala del Castell reial de la present Ciutat de Mallorca los espectable senyor lloctinent general, magnífics jurats, regent, noble procurador reial i altres oficials reials del present Regne, ensemps

amb algunes notables persones per tractar de la trista i luctuosa nova, la qual en aquella hora havien haguda per certa que lo il.lustríssimo senyor Príncep de Castella i de Aragó havia finits sos gloriosos dies, fonc per sa espectabilitat, amb consell de tots, deliberat en senyal de dol e tristícia que d'ací avant i fins i tant les exèquies daquen feedores sien complides i acabades ces tot estrèpit judiciari e sien fetes feries en les Corts així de sa espectable senyoria com dels altres oficials de la present Ciutat. Manant sa espectabilitat que en lo entretant los sentors e escrivans de les Corts tenguen aquelles tancades.

Divenres a III de noembre any dit foren fetes solemnes exèquies per lo

noble procurador reial en lo pati del present Castell.

Dissabte a III del dit mes foren fetes semblants exèquies per la Universitat dins la església de la Seu.

E per quant lo reverend clero no deliberà fer exèquies ja sia en lo pasat no acustumàs de fer, e així és estat atrobat ne féu per los senyor rei don Alfonso e don Joan de immortal memòria, lo espectable senyor lloctinent general manà que dilluns que comptàrem VI del present mes de noembre que és ja feriat per la festa de Sanct Leonard, cessen les dites feries.

1498

16 gener.- Fèries repentines a les Corts amb motiu del sant jubileu.

Venda de 45 esclaus moros a Eivissa i Mallorca (I)

En una visita a l'Arxiu del Regne de València hi vaig trobar (secció Cancelleria Reial n° 645 f. 24, 40v-52) la venda de 45 esclaus moros feta a Eivissa i Mallorca, els quals havien estat aplicats al Rei. La documentació, resumida, és aquesta:

1441, 10 juliol.- Carta del procurador reial de Mallorca adreçada al molt honorable i de gran saviesa Berenguer Mercader, batle general del Regne de València sobre el fet dels captius i del compte presentat per Jaume Gorgs, notari de la tresoreria reial al qual misser Joan de Copons, lloctinent de tresorer de Mallorca havia comanats els esclaus, que són 45 entre vells, afollats, mascles, femelles i infants. Se n'han venuts 5 a Eivissa per preu de 225 lliures i 3 sous. Més 24 venuts a la Ciutat i Regne de Mallorca. Més altres 16 entre mascles, femelles i sobais. La suma global de

la venda són 1.903 lliures, 2 sous i 2 diners.

-Despeses fetes en la venda de 45 moros comanats a Joan de Copons, doctor en lleis, per vendre'ls al castell d'Eivissa i a la Ciutat i Regne de Mallorca. Primerament foren donats a València a dit Copons 27 florins bestrets en la provisió dels esclaus. 90 sous donats a un bescuiter per compra de bescuit. 10 sous per 4 sàrries d'esparg per embalar el bescuit. A Eivissa: 14 sous i 10 diners mallorquins que costà un crestat per menjar els esclaus; 3 sous per 4 llibrells; 4 sous i 4 diners per una cabra; 1 sou per pa fresc, 2 sous per llenya, 1 sou per 2 gerres; 2 sous per 6 formatges de cabra; 4 sous donats a un barber per fer 13 barbes als moros. A Mallorca: una lliura a Bartomeu Palau cirurgia per curar una nafra feta al cap d'Azmet Montagut per un altre moro, etc.

1 juny.- Venda d'esclaus a Eivissa: Alf ben Abdallà de 60 anys venut a Pere Moner per 40 lliures i 3 sous. Yaye ben Alf de 60 anys i Alf Besta de 45 venuts a Pere Garau i un altre per 115 lliures. Jassia mora de 20 anys venuda a Bartomeu Tur per 55 lliures. Adzara mora de 78 anys venuda a Sibília muller de Jordi Serra de Sant Joan, donzell de Mallorca, per preu de 25 lliures.

1441, 17 maig.- Esclaus venuts a Mallorques: Mahomet de Benazmet del reialme de Granada, de 22 anys, venut a Antoni Vilar forner per 70 lliures. Hamet Cassar de Bugia de 50 anys i sa muller Asisa que té un sol ull, de 45 anys, i un subai fill seu Cassim de 3 anys venuts a Bonanat Nivorra de Manacor per 125 lliures. Sayt Beniali d'Orà de 50 anys venut a Vicenç Roig donzell per 50 lliures.

Ramon Rosselló

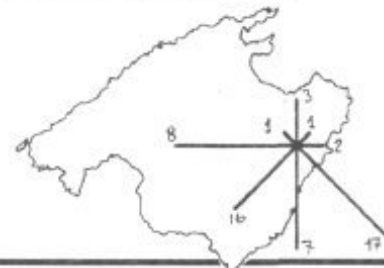

Resum comparatiu del mes de maig

Pluja en el terme

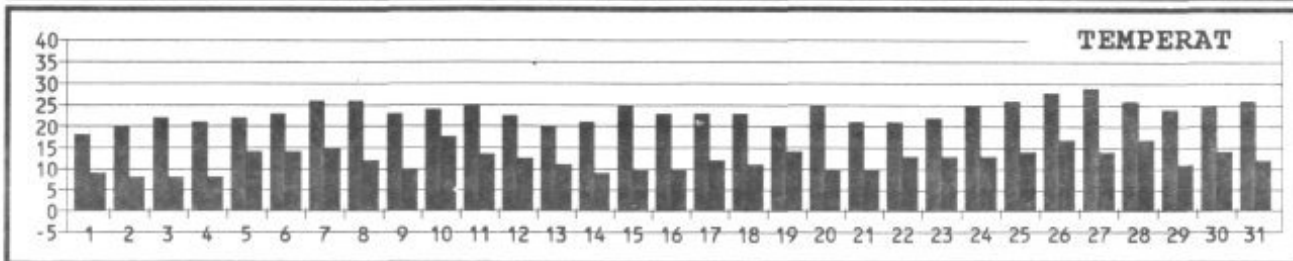
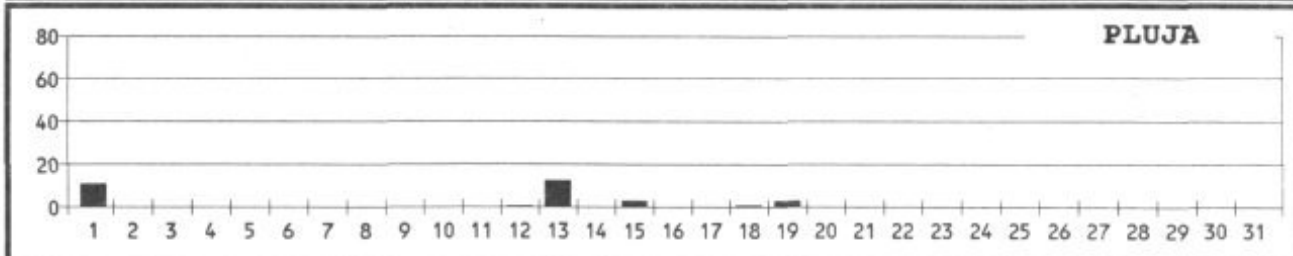
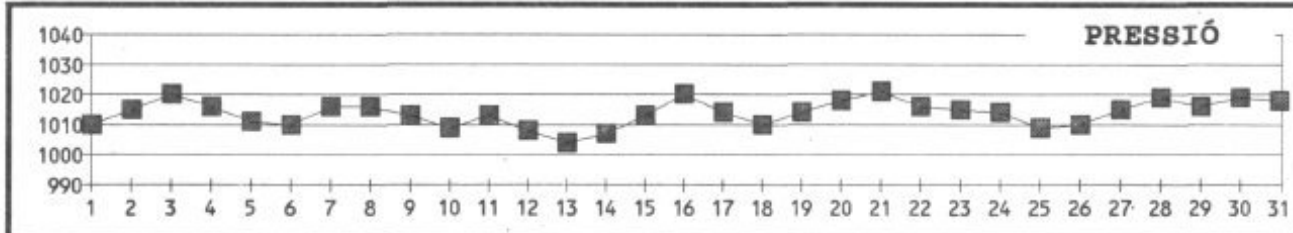
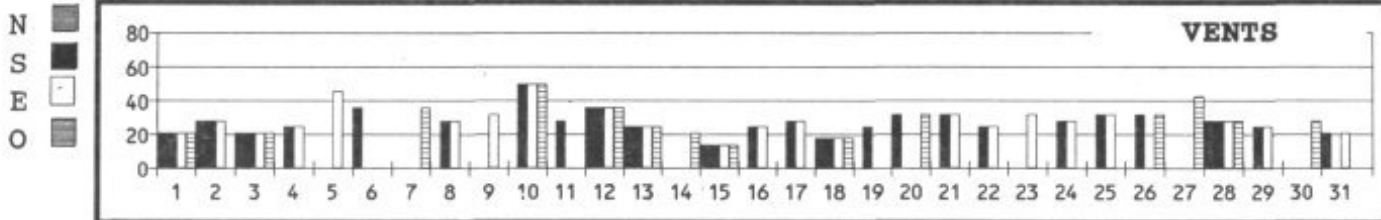
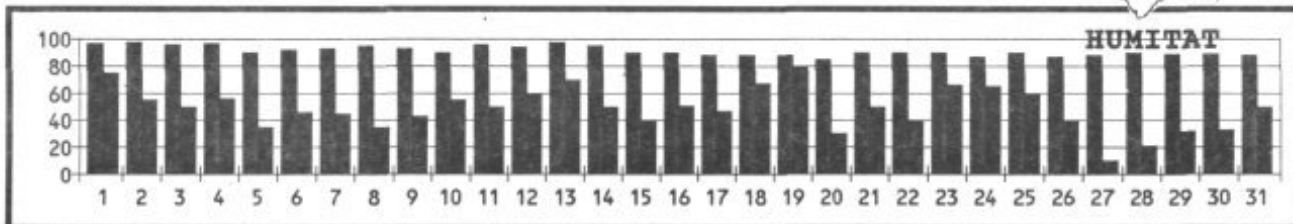
	1992	1993		
Temperatura màxima	30	29	Ses Planes (Ca'n Toni)	33
Temperatura mínima	8	8	Son Vives (Ca'n Pedro)	41
Temperatura mitja	18	17'7	Son Roca	31
Temp. màx. mitja	24'2	23'4	Sa Fontpella	25'5
Temp. mín. mitja	11'8	12'1	Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	33'1
Boires	3	3	Son Sureda (Ca'n Tomeu)	
Tempestes	1	7	Sa Mina (Ca'n Miquel Pelut)	
Calamarsa	-	-		
Pluja (l/m2)	57	28		
Dies de cel serè	20	12		
Dies de cel cobert	4	6		
Dies de cel nuvolat	7	13		
Gelades	-	-		
Pols d'Àfrica	2	1		

Des d'on ha bufat el vent

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

MOTS CREUATS

Horitzontals: 1.- Pertanyent a l'onomatopeia. 2.- Es diu d'aquell qui mesura. Terminació verbal. 3.- Preposició. Fill d'un germà o una germana. Símbol del sofre. Nom de lletra. 4.- Cinc-cents. Indret plantat de pins. Símbol del nitrogen. Símbol del fòsfor. 5.- Al revés, gos. Aparell emprat per escalfar una o més habitacions. 6.- El fet d'estar sense fer res. Bestiesa, rucada. 7.- Símbol de l'argent. Es diu d'aquella qui poda. 8.- La més petita. Relatiu o pertanyent a l'Àtica. 9.- Forma prefixada del mot grec *ous, otos*, orella. Símbol de l'alumini. Glaç. 10.- Conjunt de naus. Cualbra. 11.- Al revés, bastó usat com a símbol d'autoritat. Que gaudeix de bona salut. Nota musical. 12.- Cinquanta. Cloure amb lacre. Vocal. Cent.

Verticals: 1.- Indret plantat d'oms. Explosiu que consisteix en una mescla d'alumini polvoritzat i nitrat d'amoni. 3.- Noi petit. Meditat, pensar. 3.- Mamífer carnisser. Consonant. Cent. Dit d'un tros de terra que es comença a conrear. 4.- Circumscripció administrativa regida per un Ajuntament. Impost que substitueix a l'ITE. 5.- Sorra. Arbre de la família de les ulmàcies. Cinquanta romans. Símbol del carboni. 6.- Tocada de tabal. Símbol del iode. Consonant. 7.- Olorosa. Nom de lletra. És el femení de l'adjectiu possessiu *son*. 8.- Vas generalment cilíndric i més alt que ample, de llauna, terrissa..., emprat per a

guardar-hi conserves, tabac i altres coses. Fer el segon dall a un prat. 9.- Símbol de l'erbi. Escultura, dibuix caricaturesc d'un home. Consonant. 10.- Nom de lletra. Símbol del sofre. Labiada pubescent, de fulles lineals i flors rosades. 11.- Símbol del calci. Drepaire. 12.- Altar. Símbol del radi. Cadascuna de les extremitats toràciques dels ocells les quals els serveixen generalment per a volar.

Solucions

Horitzontals: 1.- Onomatopeia. 2.- Mesurador. Ar. 3.- En. Nebot. S.A. 4.- D. Pinar. N. P. 5.- Ac. Calorffer. 6.- Oci. Asenada. 7.- Ag. Podadora. 8.- Mfnima. Àtica. 9.- Oto. Al. Gel. 10.- Navili. Llorà. 11.- araV. Sa. La. 12.- L. Lacrar. A. C.

Verticals: 1.- Omeda. Amonal. 2.- Nen. Cogitar. 3.- Os. P. C. Noval. 4.- Municipi. IVA. 5.- Arena. Om. L. C. 6.- Tabalada. I. R. 7.- Odorosa. A. Sa. 8.- Pot. Redallar. 9.- Er. Ninot. L. 10.- I. S. Farigola. 11.- Ca. Pedacera. 12.- Ara. Ra. Ala. C.

BROU DE LLETRES

F L O G B C O P M A M R
I U G H S D N A O R A S
N A T A C I O P T I C G
J R Q B F E N E O D B J
K S Z T O L M L C A E E
A B D E F L L F I D M I
A C I P I H O G C E S U
M C K O C C L H L P I S
A L A A C S E P I A N T
S Z R E H J I J S L I Y
E N D A R K G N M O P E
X Y T X S L R T E N L H
J U D O P Q P M Z T A N
A D R B S T N O I S B T

Dins aquest envitricoll de lletres, si us hi fixau bé, hi trobareu els noms de deu esports.

Solució

Futbol, hípica, motociclisme, natació, tennis, golf, judo, pesca, alpinisme i boxa.

Demografia

DEFUNCIONS

Na Jerònia Sureda Servera, viuda, mor a Sant Llorenç dia 16 de Juny, tenia 83 anys. Descansi en pau.

MATRIMONIS

En Melcion Grimalt Andreu i n'Àngela Brunet Galmés es casaren dia 29 de maig a Sant Llorenç. Enhorabona!

En Clinton James Dines i na Jerònia Muntaner Gelabert es casaren dia 5 de juny a Sant Llorenç. Salut!

En Joan Carles Tramulles Coll i na Daniela Alves de Souza Soares feren l'esclafit a Sant Llorenç dia 12. Enhorabona!

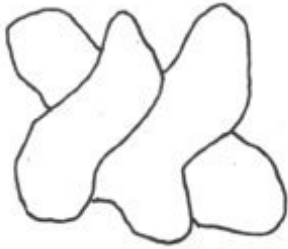
En Jeroni Miquel Sancho i na Joana Carrió Massanet es casaren dia 12 a Sant Llorenç. Salut!

Maria Galmés

Joieria Femenias

l·listes de noccs
objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

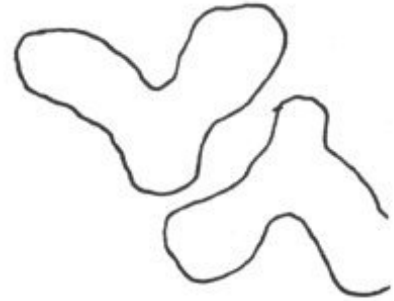
Es partits poden dir lo que vulguin, que ja estam avesats a sentir-ne de tot color, però no em digueu que no sigui collonut que en Miquel Fal.lera, en es mitin de sa nova UM, formada per sa unió de UM, CB i UIM, demani es vot per aquesta formació mentres que a Sant Llorenç mantengui na Bàrbara i en Tomeu Carbó a s'oposició, maldament en siguin tan membres com ell.

I que no em vénguin amb pactes ni amb tffries. Si volen ser un sol partit han de dur una sola estratègia, que sinó llavonnes sa gent els gira s'esquena, com s'ha demostrat a ses darreres eleccions generals.

I, si és ver lo que m'han assegurat, no em ve gens de nou que UM hagi tengut tan mals resultats a Sant Llorenç.

Quan un -o una, no ho sé- va dur es sobres a una casa, va dir poc més o manco lo que segueix: "Vos duc es sobres d'UM, però val més que voteu es PP, perquè aquests tanmateix no poden sortir". I si ho va dir a una casa, ¿qui és que mos assegura que no ho va dir a totes ses que va anar?

Tenc per mi que si na Maria Antònia Munar l'aglapeix li omplirà sa cara d'unglades i li deixarà es cul com un tamborino, d'esclafits que li pegarà.

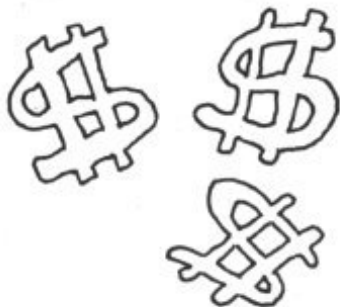

També m'han assegurat que tots es qui votaven es PP, si volien, es partit els regalava un viatge com a premi: de caseva fins a sa taula electoral.

Llàstima que no hi hagi eleccions cada quinze dies, que un home s'estalviaria molts de duros de gasolina!

I del CDS, què en direm? Es més encollonadors diuen que en lloc d'urnes electorals hauran estat urnes funeràries, si mos atenim an es resultats. I és que aquests al.lots gairebé hauran fet córrer sa coma un espai cap a l'esquerra, o si ho deim d'una altra manera: de cada deu votants del 89 només els en queda un!

Crec que lo millor que podrien fer és deixar-ho anar, i si tanta politiquera tenen, que s'apunten a un altre partit, ara que es vents els bufen tan malament.

Per cada reunió que fan, tant si és una comissió informativa com un ple, es batle s'embutxaca quinze mil castanyes, i la resta de regidors deu mil, si no vaig errat, lo que vol dir que sempre que s'asseuen per parlar d'un assumpto a noltros mos costa 115.000 pessetes, p'es cap prim.

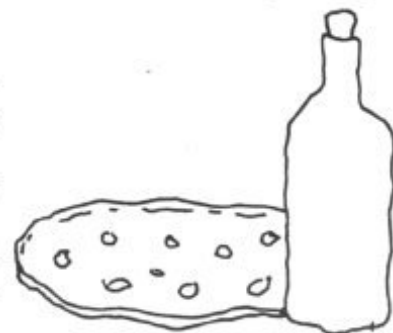
¿Vos imaginau, amb ses xerrades que han fet per lo de ses aigües, lo que els hauran hagut de pagar? Si ho sabéssim crec que es-pèls s'arreveixinarien!

Sé cert que, cercant un poc, en trobarfem que mos farien més bon preu, i per ventura encara els retria més.

Com que jo presumesc de no ser anti-res, i molt manco anti-carrioner, he de reconèixer que es millor acte electoral va ser es que va organitzar en Mateu Puigròs a Son Carrió, amb representants d'es partits d'un nivell realment espectacular.

I també va estar molt bé que en acabar els oferís una coca perhom, que ja sabem que ses d'es forn d'es seu poble són de ses millors de sa contrada.

I posats a bravejar, també va estar de primera que es simpatitzants d'es PP i d'es PSM se n'anassin a empassolar-se-la plegats a ca'n Pi, que una cosa són ses difereñcies polfíques i una altra ses personals.

¿Com deu esser que es PP sempre guanya ses eleccions generals i encara és s'hora que hagi de tenir un batle a Sant Llorenç? Perquè n'han tengut es PSOE, s'UM, es CDS i s'UIM, però lo que és es PP encara n'és ben verjo!

Jo per mi m'ho faria mirar, que la cosa comença a ser preocupant.

Josep Cortès

El nostre patrimoni fet música

Joana Domenge

Ha estat denunciada diverses vegades i des de mitjans d'arreu de l'illa el perill que suposa la desaparició continuada de part del nostre patrimoni cultural. L'evolució del sistema de treball de les Illes cap al sector de serveis (turisme) comporta l'abandó del camp i, alhora, la desfuncionalització d'aquells valors que s'hi generaven. Aquesta pèrdua de funcions de tonades, cançons, romanços, etc, marca el desplaçament i l'oblit que a poc a poc arraconen aquest saber popular. Un dels grups que d'ençà de la seva formació s'ha dedicat a la recerca i recuperació de tots aquests elements és el grup mallorquí *Sis Som*.

El grup *Sis Som* neix l'any 1978, quan es reuniren músics de diverses tendències amb la finalitat d'investigar i repopular la música pròpia de Mallorca. En els primers anys, i paral·lelament a les actuacions en directe, el grup es dedica, en col·laboració amb diverses entitats públiques i privades, a la divulgació de la música tradicional en el medi escolar i a la recuperació d'instruments deixats de banda, sobretot els de percussió, organitzant tallers arreu de l'illa.

Sis Som han actuat a la majoria de pobles de Mallorca i a les altres illes de l'arxipèlag. Ha fet diverses sortides al continent, concretament a Catalunya, Catalunya Nord, Rosselló i França, essent la més recent una gira per l'estat francès, actuant a les ciutats de Nantes, Caen, Rennes, Burdeos i Tolosa.

Sis Som na enregistrat tres discs de llarga durada: *Cançons per un capvespre*, *Tres i dos*: *Sis* i *Sis Som*.

Els seus components són: Francesca Adrover, J. Eugeni Canyelles, Isabel Cerdà, Antoni Miranda i Antoni Peralta.

Tot seguit, reproduïm un comunicat de premsa que els *Sis Som* ens ha fet arribar:

Si miram la situació actual del món de la música tradicional mallorquina, caldria fer una clara distinció entre el que és la música de ball, entès com a balls mallorquins els que s'accepten majoritàriament: boleros, boleres, jotes, mateixes, copeos, fandangos i balangueres, i d'altres que han quedat marginats, en algú cas massa. Ens referim als romanços, codolades i sobretot a les tonades de fer feina. Creiem que part d'aquest llegat està condemnat a desaparèixer, és el cas de les tonades; la maquinització i, sobretot, l'abandó de les feines del camp l'encaminen irremeiablement a l'oblit. Però n'hi ha d'altres, els romanços i codolades, que van desapareixent davall l'allau del ball de bot. Per això ens plantejam el recital, com un medi per mantenir aquestes melodies, tal volta les més antigues, i reconduir-les al repertori habitual dels grups o individus que desitjam sonar la música de Mallorca.

També introduïm altres balls, moltes vegades mal entesos en el món de la música tradicional. Ens referim als balls d'aferrat, que històricament conviuen amb els considerats típics, i que algunes vegades són fins i tot an-

teriors a ells, com els rigodons, polques, masurques o valsos, o posteriors com el pasdoble o el tango, fins i tot ritmes tropicals com l'havanera o el cha-cha-cha que són contemporanis a les primeres formacions folclòriques de la postguerra i, que com quasi la totalitat dels balls mallorquins, ens vénen de fora, ja pel camí de la invasió o pel de l'emigració.

En cap cas rebutjam el ball de bot, ball de pagès, balls folclòrics o qualsevol sigui el nom que els volguem donar, ans al contrari, creiem que cal ésser molt rigorosos amb el seu tractament i aprofundir encara més en el seu estudi, però sense deixar a un costat tot un altre món que és igualment nostre i que ens enriqueix culturalment.

